

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Έκθεση Προόδου 2022

Φεβρουάριος 2023

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ ή Αρχή) συστάθηκε και συγκροτήθηκε το 2021. Η αποστολή της καθορίζεται στον ιδρυτικό της ν. 4780/2021 (Α' 30)¹, ο οποίος προβλέπει ότι η ΕΑΠ αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας για το δικαίωμα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και τη διαμόρφωση προτάσεων για τη χάραξη δημόσιων πολιτικών στα θέματα αυτά.

Σημεία αναφοράς των πεδίων δραστηριότητας της ΕΑΠ αποτελεί η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ν.4074/2012) και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΔ)², στο πλαίσιο της παρακολούθησης του οποίου, η Αρχή μπορεί να υποβάλλει στην Πολιτεία προτάσεις σχετικά με την υλοποίηση και αναθεώρησή του, σε συνεργασία με τον Συντονιστικό Μηχανισμό του άρθρου 69 του ν. 4488/2017.

Για την εκπλήρωση της αποστολής της, η ΕΑΠ έχει, μεταξύ άλλων, την αρμοδιότητα να εκδίδει γνώμες και να υποβάλλει προτάσεις, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος των ενδιαφερομένων φορέων, βασισμένες στις αρχές της ανωτέρω Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών.

Στον ιστότοπο www.amea.gov.gr είναι διαθέσιμα τα πλήρη στοιχεία αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο, τον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας καθώς και τα Μέλη και Στελέχη που συγκροτούν την Αρχή. Διατίθενται επίσης τα κείμενα όλων των γνωμοδοτήσεων που έχουν έως τώρα δημοσιευθεί, τα συνοπτικά πρακτικά των συνεδριάσεων, καθώς και χρήσιμο υλικό σχετικά με τις προδιαγραφές και τα πρότυπα προσβασιμότητας και οδηγίες για την ψηφιακή και φυσική προσβασιμότητα³.

Η παρούσα έκθεση αναφέρεται στον απολογισμό των δραστηριοτήτων της Αρχής για το έτος 2022.

Η Αρχή και το 2022 υποχρεώθηκε να προσαρμόσει τον τρόπο λειτουργίας, τη μέθοδο εργασίας της, τη συνολική της εν γένει παρουσία και τις παρεμβάσεις της, στις συνθήκες που επέβαλε η αντιμετώπιση της πανδημίας, αξιοποιώντας τις ψηφιακές υπηρεσίες για την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των μελών της, καθώς και με τους αρμόδιους φορείς.

¹ Βλ. σχετικά <https://amea.gov.gr/institutionalframework> και <https://amea.gov.gr/members>

² Βλ. σχετικά <https://amea.gov.gr/action>

³ Βλ. σχετικά <https://www.amea.gov.gr/accessibility>

Οι δράσεις της ΕΑΠ κατά την περίοδο αναφοράς της παρούσας Έκθεσης επικεντρώθηκαν:

- στην προετοιμασία της οργάνωσης και πραγματοποίησης των Συνεδριάσεων της Ολομέλειας της Αρχής,
- στις προπαρασκευαστικές εργασίες και στην παρακολούθηση των εσωτερικών και εξωτερικών συνεδριάσεων (δημιουργία ημερήσιας διάταξης, υλικοτεχνική οργάνωση, προσκλήσεις και αναφορές),
- στην ολοκλήρωση των διεργασιών που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία της,
- στην ανάπτυξη συνεργασιών με θεσμικούς φορείς της κεντρικής διοίκησης καθώς και με το δίκτυο των σημείων αναφοράς του άρθρου 71 του ν. 4488/2017 στις Περιφέρειες και τους Δήμους,
- στη δημιουργία θεματικών ομάδων εργασίας για να συνεισφέρουν σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα και στην προετοιμασία των σχετικών φακέλων,
- στη συμμετοχή εκπροσώπων της Αρχής σε Συμβουλευτικές – Γνωμοδοτικές Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας Υπουργείων και άλλων θεσμικών φορέων,
- στην προετοιμασία γνωμοδοτήσεων: ανάλυση του πλαισίου και των υφιστάμενων πηγών τεκμηρίωσης και εγγράφων, σύνταξη του σχεδίου με την ενσωμάτωση των εισηγήσεων των μελών, και στη συνέχεια παρακολούθηση του σχετικού φακέλου,
- στην επεξεργασία θεμάτων και την υποβολή σχετικών προτάσεων και εισηγήσεων, που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΕΑΠ όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4780/2021,
- στη συμμετοχή εκπροσώπων της ΕΑΠ σε εκδηλώσεις, συνέδρια, ημερίδες κ.α.,
- στην ακρόαση και διαβούλευση με πολιτικούς υπευθύνους, με εκπροσώπους υπουργείων και αρμοδίων φορέων και οργανισμών, με την κοινωνία των πολιτών και με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη,
- στη δημιουργία προσβάσιμου υλικού,
- στην ανάπτυξη και συνεχή ενημέρωση της ιστοσελίδας της.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΑΠ

Διοικητικά και Οργανωτικά Ζητήματα- Τεχνικός εξοπλισμός και υποδομές

Το 2022 ολοκληρώθηκαν τα ακόλουθα ζητήματα που αφορούν στην εύρυθμη λειτουργία της ΕΑΠ:

- I. Σύνταξη και δημοσίευση του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής, σε συνεργασία με τον Συντονιστικό Μηχανισμό (ΦΕΚ 892-25/02/2022),
- II. Στέγαση της ΕΑΠ: δόθηκαν κατ' αρχήν προς χρήση δύο γραφεία στο κτίριο του Υπουργείου Εσωτερικών, επί της Λεωφόρου Σοφίας 15, 4^{ος} όροφος,
- III. Στελέχωση: ολοκληρώθηκε η πλήρωση της δεύτερης θέσης για τη διοικητική υποστήριξη της Αρχής με την απόσπαση ενός ακόμα στελέχους,
- IV. Καταγραφή του απαραίτητου για την κάλυψη των αναγκών της ΕΑΠ ηλεκτρονικού εξοπλισμού και υποβολή σχετικού αιτήματος προμήθειάς του προς την Προεδρία της Κυβέρνησης.

Συνεδριάσεις

Η Αρχή πραγματοποίησε το 2022 δέκα (10) Συνεδριάσεις- συναντήσεις εργασίας.

Πίνακας 1: Συνεδριάσεις της ΕΑΠ για το 2022

Αριθμός Συνεδρίασης	Ημέρα	Ημερομηνία	Τύπος Συνεδρίασης
9 ^η	Τετάρτη	12 Ιανουαρίου 2022	Τηλεδιάσκεψη
10 ^η	Δευτέρα	31 Ιανουαρίου 2022	Τηλεδιάσκεψη
11 ^η	Τρίτη	15 Φεβρουαρίου 2022	Τηλεδιάσκεψη
12 ^η	Τετάρτη	16 Μαρτίου 2022	Τηλεδιάσκεψη
13 ^η	Τετάρτη	13 Απριλίου 2022	Τηλεδιάσκεψη
14 ^η	Τετάρτη	18 Μαΐου 2022	Τηλεδιάσκεψη
15 ^η	Τετάρτη	22 Ιουνίου 2022	Τηλεδιάσκεψη
16 ^η	Πέμπτη	28 Ιουλίου 2022	Τηλεδιάσκεψη
17 ^η	Τρίτη	8 Νοεμβρίου 2022	Τηλεδιάσκεψη
18 ^η	Παρασκευή	16 Δεκεμβρίου 2022	Τηλεδιάσκεψη

Θεματικές ομάδες εργασίας της ΕΑΠ

Με στόχο να διερευνηθούν περαιτέρω συγκεκριμένα θέματα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η ΕΑΠ συστήνει Ομάδες Εργασίας (ΟΕ) στις οποίες συμμετέχουν μέλη και στελέχη της ΕΑΠ, με βάση την εμπειρία, την τεχνογνωσία και τα επιστημονικά ενδιαφέροντά τους.

Οι ομάδες εργασίας προετοιμάζουν γνωμοδοτήσεις, κείμενα ανάλυσης, αναφορές και έγγραφα θέσης, τα οποία στη συνέχεια συζητούνται στην Ολομέλεια και εγκρίνονται από αυτήν. Τα μέλη της ΕΑΠ δύναται επιπλέον να προτείνουν εμπειρογνώμονες / ειδικούς καθώς και στελέχη του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις της ΟΕ, αλλά και της Ολομέλειας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 του ν. 4780/2021.

Το 2022 συγκροτήθηκαν και συνεδρίασαν τακτικά οι ακόλουθες Ομάδες Εργασίας (ΟΕ):

1. Ομάδα Εργασίας για την έγκαιρη εκπαιδευτική παρέμβαση και την ενταξιακή εκπαίδευση.
2. Ομάδα Εργασίας για την Ισότιμη πρόσβαση όλων των φοιτητών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
3. Ομάδα Εργασίας για τη φυσική προσβασιμότητα.
4. Ομάδα Εργασίας για την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην πολιτική ζωή και την ισότιμη πρόσβασή τους στην εκλογική διαδικασία.

Επιλογή των θεματικών πεδίων των ΟΕ

A) Η επιλογή των δύο θεματικών ΟΕ που αφορούν στον **τομέα της Εκπαίδευσης**, έγινε λόγω της κρισιμότητας των δύο σταδίων της ζωής ενός ατόμου που πραγματεύονται, που είναι η ηλικία από 0-6 ετών και οι Πανεπιστημιακές του σπουδές. Συγκεκριμένα:

- **Η πρώιμη παρέμβαση από 0-6 ετών** για μια έγκαιρη διάγνωση και θεραπεία δυσκολιών μάθησης και προσαρμογής έχει σημαντικό αντίκτυπο στην περαιτέρω εξέλιξη του παιδιού στο σχολείο και στην κοινωνία. Βοηθά το άτομο να οικοδομήσει ανθεκτικότητα, να βελτιωθεί ταχύτερα και να αποτρέψει την επιδείνωση των δυσκολιών του. Η προσέγγιση της Αρχής είναι ότι δεν πρέπει να περιμένουμε την αποτυχία για να ενεργήσουμε, αλλά να παρέμβουμε εγκαίρως.
- **Το Πανεπιστήμιο** είναι ένας πολυκεντρικός θεσμός που καθορίζει ένα εξαιρετικά σημαντικό και κρίσιμο στάδιο της ζωής του ατόμου. Συνδέεται άμεσα με την επιδίωξή του για συνέχιση των σπουδών, με την αγορά εργασίας και την επαγγελματική του ένταξη, με τη συμμετοχή του στη κοινωνική ζωή, καθώς και με

την άσκηση της ιδιότητας του πολίτη. Είναι λοιπόν πολύ σημαντικό να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που θα ανακύψουν από τη χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχή του ατόμου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο η ΕΑΠ αναγνωρίζει ότι η εφαρμογή σε μεγάλη κλίμακα της καθολικής προσβασιμότητας και της συμπεριληπτικής διάστασης στον χώρο αυτό εξακολουθεί να εγείρει δυσκολίες.

Η ΕΑΠ, στη βάση των αρμοδιοτήτων της εκ του άρθρου 2 του ν. 4780/2021, μέσω των δύο ΟΕ που ασχολούνται με τον τομέα της Εκπαίδευσης, παρακολουθεί, ενημερώνεται και καταθέτει προτάσεις σχετικές με τις ενέργειες του στόχου 12 «Εκπαίδευση και κατάρτιση για όλους» του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΕΣΔ) και ειδικότερα για τις δράσεις:

Δράση (2) «Αναθεωρούμε το νομοθετικό πλαίσιο για την εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία με έμφαση στη συμπεριληπτική/ενταξιακή εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες»,

Δράση (5) «Εκπαιδευούμε Σχέδιο Δράσης για την πρώιμη εκπαιδευτική παρέμβαση στην υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση», και

Δράση (7) «Διασφαλίζουμε την ισότιμη μεταχείριση όλων των φοιτητών με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση» του Στόχου αυτού.

Β) Η φυσική προσβασιμότητα αφορά στο ζήτημα της πρόσβασης του ατόμου σε φυσικό (άλση, δασικές περιοχές, παραλίες κλπ.) και δομημένο περιβάλλον (κτήρια και υποδομές, εξωτερικοί κοινόχρηστοι χώροι όπως πλατείες, πεζόδρομοι και πεζοδρόμια κλπ.), μεταφορές, κλπ. σε συνήθειες και έκτακτες συνθήκες. Η φυσική προσβασιμότητα εν γένει είναι ένα πολύ σύνθετο ζήτημα που επηρεάζει τη συμμετοχή των ανθρώπων στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Ο έλεγχος και η αξιολόγηση της προσβασιμότητας των κτηρίων και των υποδομών αφορά στην αξιολόγηση των πολιτικών αναπηρίας που εφαρμόζονται στον τομέα αυτόν, στην κατεύθυνση της διασφάλισης της δυνατότητας των ατόμων με αναπηρία να ζήσουν μια αξιοπρεπή και αυτόνομη ζωή, ισότιμα με κάθε άλλο πολίτη. Η δυνατότητα πρόσβασης σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι αυτοτελές δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία και η φυσική προσβασιμότητα αποτελεί το βασικό όχημα για τη διασφάλιση σειράς άλλων δικαιωμάτων (ασφάλεια, εκπαίδευση, απασχόληση, συμμετοχή στη δημόσια ζωή, στον πολιτισμό, στον τουρισμό κ.α.).

Η ΕΑΠ, στη βάση των αρμοδιοτήτων της όπως αυτές απορρέουν από το άρθρο 2 του ν.4780/2021, μέσω της ΟΕ για τη φυσική προσβασιμότητα, παρακολουθεί, ενημερώνεται και καταθέτει προτάσεις σχετικές με τις ενέργειες των στόχων του

Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΕΣΔ). Οι προτάσεις αυτές αφορούν ειδικότερα στη Δράση (7) «Προγράμματα αυτόνομης κατοικίας και προσβάσιμης γειτονιάς» του Στόχου (11) «Ανεξάρτητη Διαβίωση», τον Στόχο (20) «Προσβασιμότητα στο Φυσικό και Δομημένο Περιβάλλον» αλλά και σειρά από υπο-δράσεις άλλων στόχων σχετικών με την προσβασιμότητα. Για τον σκοπό αυτόν ενημερώνεται για ζητήματα προσβασιμότητας και εφαρμογής του ν. 4074/2012, από τα αρμόδια υπηρεσιακά στελέχη, από τις Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας, από την Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας των άρθρων 18 και 19 του ν. 4495/2017 (Α' 167) και από κάθε Επιτροπή Προσβασιμότητας και θεμάτων ατόμων με αναπηρία που συγκροτείται στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η Ομάδα Εργασίας για τη φυσική προσβασιμότητα είχε ήδη συγκροτηθεί από το πρώτο έτος λειτουργίας της Αρχής. Το 2022 η ΟΕ αυτή, σε συνέχεια των επαφών που είχε διενεργήσει το 2021 με την Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας του άρθρου 118 του ν.4759/2020 και με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, προετοίμασε την επικοινωνία της Αρχής με τις Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας του άρθρου 117 του ν.4759/2020, προσβλέποντας έτσι στη δημιουργία ενός ευρύτερου δικτύου συνεργασίας της Αρχής με την Κεντρική και τις Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας, αλλά και αυτών μεταξύ τους. Η ΕΑΠ εκτιμά ότι οι Επιτροπές αυτές αποτελούν νευραλγικούς παράγοντες στη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού περιβάλλοντος σε κεντρικό, περιφερειακό αλλά και τοπικό επίπεδο, ο δε ρόλος τους είναι κρίσιμος για την προώθηση όχι μόνο της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία αλλά και της αφύπνισης των τοπικών κοινωνιών σχετικά με το θέμα αυτό.

Γ) Η Ομάδα Εργασίας για την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην πολιτική ζωή και την ισότιμη πρόσβασή τους στην εκλογική διαδικασία, συγκροτήθηκε κατόπιν εγγράφου αιτήματος της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών (ΥΠΕΣ), για συνδρομή της ΕΑΠ στη διερεύνηση θεμάτων πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία και στην ανάπτυξη προδιαγραφών προσβασιμότητας των εκλογικών τμημάτων, ενόψει της επικείμενης προσαρμογής του θεσμικού πλαισίου για την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία. Η προσαρμογή αυτή αφορά στο άρθρο 29 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ν.4074/2012) και στις Δράσεις και στα Έργα του Στόχου 26 «Συμμετοχή στον πολιτικό και δημόσιο βίο» του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Σύμφωνα με τη σχετική επιστολή του ΥΠΕΣ «...η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, τόσο ως προς την αποστολή

όσο και ως προς τις αρμοδιότητες και τη σύνθεση της, σύμφωνα με τον ν. 4780/2021 (Α΄30), συνιστά τον πλέον εξειδικευμένο φορέα για την ουσιαστική διαβούλευση και την εξειδίκευση των σχετικών ζητημάτων, που θα επιτρέψουν στην Διεύθυνση Εκλογών να υλοποιήσει την αποστολή της».

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΕ ΤΗΣ ΕΑΠ ΚΑΤΑ ΤΟ 2022

Ομάδα Εργασίας για την Έγκαιρη Εκπαιδευτική Παρέμβαση

Η ΕΑΠ έχει θέσει ως τομέα προτεραιότητάς της την παρακολούθηση του σχεδίου δράσης για την υλοποίηση του προγράμματος της Έγκαιρης Εκπαιδευτικής Παρέμβασης. Σύμφωνα με τον Στόχο 12 του ΕΣΔ «Εκπαίδευση και Κατάρτιση για Όλους», εκπονείται από την Πολιτεία σχέδιο δράσης για την έγκαιρη εκπαιδευτική παρέμβαση στην υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση [Στόχος (12), Δράση (5)] και τη Συμπεριληπτική / Ενταξιακή Εκπαίδευση [Στόχος (12), Δράση (2)].

Οι ενταξιακές πρακτικές είναι βασικός στόχος της ατζέντας 2020 - 2030 των Ηνωμένων Εθνών για μία υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση. Η ΕΑΠ στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της να διατυπώνει προτάσεις συνολικής πολιτικής, ρυθμιστικών παρεμβάσεων και συγκεκριμένων ενεργειών για την προσβασιμότητα, επεξεργάστηκε και πρότεινε ένα περίγραμμα βασικών πυλώνων, επιστημονικά τεκμηριωμένων, για τη διαμόρφωση του πλαισίου έγκαιρης εκπαιδευτικής παρέμβασης και Ενταξιακής Εκπαίδευσης, που αποτελεί ένα πολυδιάστατο και πολύπλοκο ζήτημα.

Η ΟΕ που συγκροτήθηκε για τον σκοπό αυτόν ενίσχυσε τη σύνδεση της Αρχής, με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΑΙΘ) και τους φορείς του που ασχολούνται με τον τομέα της Έγκαιρης Παρέμβασης και της προσχολικής εκπαίδευσης, όπως το ΙΕΠ, αλλά και με ειδικούς από τον ακαδημαϊκό και ερευνητικό χώρο.

Στο πλαίσιο της παρακολούθησης της προόδου των δραστηριοτήτων των αρμοδίων Υπουργείων (ΥΠΑΙΘ, Υπουργείο Εργασίας) και των επιτροπών που παρακολουθούν τα θέματα της Έγκαιρης Παρέμβασης και της Ενταξιακής Εκπαίδευσης, η δραστηριότητα της ΟΕ για το 2022 αφορούσε τα ακόλουθα:

- 1) Υποστήριξη της Επιτροπής η οποία συγκροτήθηκε από το ΥΠΑΙΘ, με τη συμμετοχή εκπροσώπου της ΟΕ της ΕΑΠ, για την εκπόνηση του Σχεδίου Δράσης με σκοπό τη θέσπιση νομοθετικού πλαισίου και προγράμματος έγκαιρης παρέμβασης.

- 2) Ενημέρωση της ΕΑΠ για την πορεία ενός ολοκληρωμένου προγράμματος σπουδών με στόχο τη γνωστική ανάπτυξη βρεφών και νηπίων (3 μηνών έως 4 ετών), το Πρόγραμμα Κυψέλη, τις νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν στο πρόγραμμα για τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, καθώς και για την παρακολούθηση της ανάπτυξης βρεφών και νηπίων.

Στους σκοπούς του προγράμματος αυτού περιλαμβάνεται η τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση της ανάπτυξης και της προόδου των βρεφών και των νηπίων, σε νοητικό, μαθησιακό και ψυχοκοινωνικό επίπεδο, από ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό, μέσω εξειδικευμένων εργαλείων, τουλάχιστον μία φορά ετησίως, προκειμένου να επιτευχθούν, η έγκαιρη ανίχνευση δυνατοτήτων και αναγκών και η παραπομπή για περαιτέρω διερεύνηση τυχόν μαθησιακών δυσκολιών, αναπηριών ή άλλων διαταραχών.

- 3) Ενημέρωση της ΕΑΠ για το Πρόγραμμα πρώιμης παρέμβασης για 1450 παιδιά με αναπηρία, ηλικίας 0-6 ετών, που εντάχθηκε στο ελληνικό Σχέδιο του Ταμείου Ανάκαμψης: θεσμοθέτηση του προγράμματος και έκδοση δευτερογενούς νομοθεσίας, καμπάνια επικοινωνίας, εκπαίδευση παρόχων σχετικών υπηρεσιών, ανάπτυξη οδηγιών και διάθεση voucher.

- 4) Εισήγηση της ΟΕ προς την Επιτροπή του ΥΠΑΙΘ αναφορικά με τους άξονες για τη διαμόρφωση ενός πλαισίου σύγχρονου προγράμματος έγκαιρης παρέμβασης. Οι άξονες αυτοί είναι επιστημονικά τεκμηριωμένοι (**βλ. Παράρτημα Α**), σύμφωνα με πλαίσια που έχουν προταθεί και εφαρμόζονται στις ΗΠΑ, και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Συγκεκριμένα, στις ΗΠΑ ο εθνικός οργανισμός Council for Exceptional Children, Division of Early Childhood έχει δημοσιοποιήσει επιστημονικά τεκμηριωμένες πρακτικές για την έγκαιρη παρέμβαση (DEC Recommended Practices; 2020 Early Intervention Standards). Επιπλέον, το National Implementation Research Network, του Πανεπιστημίου της Β. Καρολίνας, μετά από συσσώρευση ερευνητικών δεδομένων μελετά τους παράγοντες και τις συνθήκες που εξασφαλίζουν την αποτελεσματική και βιώσιμη υλοποίηση ενός προγράμματος έγκαιρης παρέμβασης. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, οι οργανισμοί που προτείνουν αντίστοιχο επιστημονικό πλαίσιο για την εφαρμογή προγραμμάτων Πρώιμης και Έγκαιρης Παρέμβασης είναι οι εξής:

- European Association on Early Childhood Intervention - Eurlyaid / EAECI: έχουν δημοσιεύσει πλαίσιο υλοποίησης για την έγκαιρη παρέμβαση, με οδηγίες για κράτη μέλη για την υλοποίηση νομοθετικού πλαισίου και προγράμματος πρώιμης και έγκαιρης παρέμβασης,
- European Association of Service Providers for Persons with Disabilities - EASPD,

Επιπλέον, υπάρχει αναφορά στα «Early Intervention Standards 2020 για την έγκαιρη παρέμβαση».

- 5) Εκπρόσωπος της ΕΑΠ συμμετείχε στο Διεθνές Συνέδριο Πρώιμης Παρέμβασης που πραγματοποιήθηκε στο Σικάγο των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, τον Σεπτέμβριο του 2022, όπου έγινε παρουσίαση των βασικών αξόνων του πλαισίου για την πρώιμη παρέμβαση.

Συνδρομή της ΕΑΠ σε μια θεσμική μεταρρύθμιση στον τομέα της Έγκαιρης Εκπαιδευτικής Παρέμβασης και Ενταξιακής Εκπαίδευσης

Η ΕΑΠ μπορεί να συνδράμει στον σχεδιασμό και τη μεθοδολογία υλοποίησης του προγράμματος για την Έγκαιρη Εκπαιδευτική Παρέμβαση και Ενταξιακή Εκπαίδευση, καθώς και στη διαμόρφωση κατάλληλων σχετικών εργαλείων, κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

- στη χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης με την καταγραφή, των ενταξιακών πρακτικών που εφαρμόζονται στα νηπιαγωγεία από τους νηπιαγωγούς ή τους ειδικούς παιδαγωγούς, και του τρόπου συνεργασίας τους,
- στη συλλογή δεδομένων που αφορούν στην ποιότητα και στην αποτελεσματικότητα των πρακτικών που εφαρμόζονται στο νηπιαγωγείο,
- στην προσαρμογή και εξατομίκευση των στρατηγικών και των εκπαιδευτικών μεθόδων, με στόχο την ενεργό συμμετοχή των παιδιών με αναπηρία στις καθημερινές δραστηριότητες του νηπιαγωγείου, ως προς τον χώρο της τάξης και τα υλικά,
- στην ενημέρωση για τα πρωτόκολλα επιστημονικών διεθνών καλών πρακτικών που μπορούν να αξιοποιηθούν και στην Ελλάδα,
- στην αναθεώρηση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου και των νομοπαρασκευαστικών διαδικασιών που είναι σε εξέλιξη σχετικά με την Πρώιμη Εκπαιδευτική Παρέμβαση και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, ειδικότερα στην προσαρμογή του ν. 4823 Άρθρο 229, (ΦΕΚ 136/τ. Α΄/03-08-2021) «*Πρώιμη εκπαιδευτική και υποστηρικτική παρέμβαση σε μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*»,
- στον σχεδιασμό και την εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων σε νηπιαγωγεία,
- σε πρωτοβουλίες και στοχοθετημένες δράσεις ενημέρωσης - επιμόρφωσης των νηπιαγωγών και των ειδικών παιδαγωγών, σε συνεργασία με τα τρία - βάσει του ΕΣΔ - επισπεύδοντα Υπουργεία (ΥΠΑΙΘ, Εργασίας, Υγείας).

Ομάδα Εργασίας για την Ισότιμη πρόσβαση όλων των φοιτητών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Με σημείο αναφοράς το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΔ), η ΕΑΠ έχει εστιάσει στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (Στόχος 12 «Εκπαίδευση και κατάρτιση για όλους», Δράση 7 «Διασφαλίζουμε την ισότιμη μεταχείριση όλων των φοιτητών με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση»). Οι εργασίες της Αρχής επικεντρώθηκαν στην Ανώτατη Εκπαίδευση με γνώμονα την αναγκαιότητα ενίσχυσης του θεμελιώδους δικαιώματος της καθολικής προσβασιμότητας των Πανεπιστημίων και της εκπαιδευτικής διαδικασίας, για φοιτητές και για όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας με αναπηρία.

Στο πλαίσιο αυτό η ΕΑΠ, μέσω της ΟΕ που συγκροτήθηκε για τον σκοπό αυτόν, ανέλαβε μια σειρά πρωτοβουλιών για τη διενέργεια επαφών και συνεργασιών με τους αρμόδιους φορείς, με στόχο την αποτύπωση της κατάστασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση της χώρας και τη σύνταξη Γνωμοδότησης Πρωτοβουλίας για την Ισότιμη πρόσβαση σε αυτήν. Συγκεκριμένα:

1. Τον Φεβρουάριο του 2022 απευθύνθηκε με επιστολή προς τους Πρυτάνεις όλων των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας, με σκοπό την ενημέρωσή της σχετικά με τις υφιστάμενες υποδομές, υπηρεσίες και δράσεις των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής των φοιτητών, και των λοιπών μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στο αίτημα της ΕΑΠ ανταποκρίθηκαν όλα τα Πανεπιστήμια με την αποστολή των σχετικών στοιχείων.
2. Συμμετείχε στις διαδικασίες διαβούλευσης του νέου νόμου - πλαισίου για την Ανώτατη Εκπαίδευση, καταθέτοντας σχόλια και προτάσεις κατά τη διαβούλευση, στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της.
Οι προτάσεις της (βλ. <https://www.amea.gov.gr/accessibility/education/3>) έγιναν αποδεκτές από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων στη συντριπτική τους πλειοψηφία, και ενσωματώθηκαν στο σχέδιο νόμου που κατατέθηκε και ψηφίσθηκε στη Βουλή στις 14 Ιουλίου 2022 (νόμος 4957/2022 ΦΕΚ 141/Α/21-7-2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις»).
3. Αξιοποιώντας τα στοιχεία που συνέλεξε και τις διαπιστώσεις της από την συνεργασία με τους Πρυτάνεις των ΑΕΙ (βλ. **Παράρτημα Β**) καθώς και τη διαβούλευση επί του σχεδίου του σχετικού νόμου-πλαισίου, συνέταξε Γνωμοδότηση Πρωτοβουλίας, για την Ισότιμη Πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην Ανώτατη Εκπαίδευση, η οποία αναρτήθηκε και στην ιστοσελίδα της (βλ. <https://amea.gov.gr/opinions/7>) τον Αύγουστο του 2022. Η προετοιμασία της Γνωμοδότησης ξεκίνησε στη βάση της σχετικής διερεύνησης της υφιστάμενης κατάστασης της προσβασιμότητας των

Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων για φοιτητές και προσωπικό με αναπηρία, με τη συλλογή, καταγραφή και επεξεργασία, των στοιχείων των ΑΕΙ, των αριθμητικών δεδομένων μέσω του Δικτύου Επικοινωνίας των ΑΕΙ & Συνεργασίας του ΥΠΑΙΘ, καθώς και της στατιστικής αποτύπωσης των στοιχείων και ευρημάτων της ΕΘΑΕΕ. Ολοκλήρωσε δε και δημοσίευσε τη σύνταξη της Γνωμοδότησης μετά την ψήφιση του νέου νόμου (4957/2022).

Ο βασικός στόχος της ΟΕ είναι η ενίσχυση της συνεργασίας με τα Πανεπιστήμια, το ΥΠΑΙΘ και την ΕΘΑΕΕ, για:

- την κατανόηση της έννοιας της προσβασιμότητας σε όλες τις διαστάσεις, εντοπίζοντας όλων των ειδών τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν σε καθημερινή βάση τα άτομα με αναπηρία στο πανεπιστημιακό περιβάλλον και πρέπει να αρθούν, καθώς και τα αρνητικά στερεότυπα που πρέπει να αντικατασταθούν - στη βάση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας,
- την αξιοποίηση της βιωματικής γνώσης, στην προοπτική μιας κουλτούρας ένταξης και ενδυνάμωσης της συμπεριληπτικής δυναμικής που ενυπάρχει στην κλίμακα μιας πανεπιστημιούπολης, καθώς και των in situ αλληλεπιδράσεων μεταξύ των πολλαπλών παραγόντων που εμπλέκονται στη διαδικασία για την επίτευξη μιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς,
- τη βελτίωση της καθολικής προσβασιμότητας σε όλα τα Πανεπιστήμια: φυσική προσβασιμότητα, ηλεκτρονική προσβασιμότητα, προσβασιμότητα εκπαιδευτικού εποπτικού υλικού και διδακτικών μεθόδων, ανάπτυξη εύλογων προσαρμογών, δημιουργία προσβάσιμων ιστοσελίδων, δημιουργία προσβάσιμων υπηρεσιών διοικητικής εξυπηρέτησης κοινού, κ.α.,
- την ανάληψη των απαραίτητων δράσεων για την ενσωμάτωση των φοιτητών με αναπηρία στην ενεργό ζωή και την αγορά εργασίας,
- τη θεματική αξιολόγηση των ΑΕΙ ως προς την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία και την ανάπτυξη σχετικών κριτηρίων, μέσω της συλλογής σχετικών αριθμητικών και στατιστικών στοιχείων και ποιοτικών δεδομένων,
- την υλοποίηση και παρακολούθηση της εφαρμογής των δράσεων του νέου θεσμικού πλαισίου για τα ΑΕΙ,
- και τέλος, το σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων επιμόρφωσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Ομάδα Εργασίας για την Προσβασιμότητα του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος

Η προσβασιμότητα του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος η οποία αναφέρεται ως φυσική προσβασιμότητα, αποτελεί μιν κύριο αντικείμενο του Στόχου 20 του ΕΣΔ αλλά, λόγω του οριζόντιου χαρακτήρα της, Δράσεις για τη φυσική προσβασιμότητα συμπεριλαμβάνονται και ως υπο-δράσεις μεταξύ των Δράσεων των Στόχων (4), (6), (7), (9), (10), (11), (12), (16), (17), (18), (19) και (25) αυτού, κατ' αντιστοιχία των προβλέψεων της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ν.4074/2012), γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα σύνθετο το έργο της σχετικής ΟΕ της Αρχής.

Η ΟΕ για την Προσβασιμότητα του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος έχει ως τελικό στόχο αφενός τη σύνταξη σχεδίου Γνωμοδότησης για την Προσβασιμότητα του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και εισήγησης αυτού προς την Ολομέλεια της Αρχής για έγκριση, και αφετέρου τη δικτύωση όλων των Επιτροπών και φορέων που ασχολούνται με τη φυσική προσβασιμότητα για τον συντονισμό των δράσεων τους.

Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΠ

Με δεδομένη την κρισιμότητα που έχει η φυσική προσβασιμότητα στη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, η ΕΑΠ από την αρχή της λειτουργίας της, αποφάσισε να εστιάσει σε αυτήν και συγκεκριμένα:

- (α) σε τομείς για τους οποίους η ισχύουσα νομοθεσία και οι τεχνικές προδιαγραφές χρήζουν επικαιροποίησης, συμπλήρωσης, εξειδίκευσης,
- (β) σε φαινόμενα ασυμβατότητας / ασυμφωνίας / αντίφασης μεταξύ πρωτογενούς και δευτερογενούς νομοθεσίας που παράγεται από το ίδιο ή άλλα υπουργεία, και
- (γ) στην ανάδειξη της ανάγκης να δοθεί έμφαση στην πιστή και καθολική εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας, η οποία εξακολουθεί, παρά το σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο, να αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις το ζητούμενο.

Η ΕΑΠ έχει επισημάνει ότι πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα για την εξειδίκευση - όπου απαιτείται - του θεσμικού πλαισίου αναφορικά με την προσβασιμότητα για όλα τα «ειδικά» κτήρια και χρήσεις, π.χ. χώροι παροχής υπηρεσιών υγείας, προνοιακοί χώροι (π.χ. γηροκομεία), χώροι εκπαίδευσης (σχολεία, πανεπιστημιακοί χώροι), χώροι πολιτισμού ή/και αθλητισμού και γενικότερα χώροι που υποδέχονται κοινό. Για τον λόγο αυτό, η ΕΑΠ, κατά το 2022 ξεκίνησε, σταδιακά, εστιασμένη συζήτηση περί προσβασιμότητας με Υπουργεία και Επιτροπές Προσβασιμότητας, με στόχο να καλύψει το θέμα διεξοδικά σε όλους τους τομείς.

Στο πλαίσιο αυτό ανέπτυξε κύκλο επαφών με την Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας (ΚΕΠ) του άρθρου 118 του ν.4759/2020 και στελέχη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

(βλ. Παράρτημα Γ), ενώ παράλληλα προετοίμασε την επικοινωνία της με τις Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας (ΠΕΠ) του άρθρου 117 του ν. 4759/2020, μέσω διαδικτυακής συνάντησης με εκπροσώπους αυτών, με θεματολογία που αφορούσε:

1. Παρουσίαση της ΕΑΠ – Γνωριμία συμμετεχόντων.
2. Ενημέρωση από τις ΠΕΠ σχετικά με τη λειτουργία και δράση των Επιτροπών αυτών, από τη συγκρότησή τους μέχρι σήμερα (συνεργασία με Περιφερειακό Συμβούλιο και τις Υπηρεσίες της Περιφέρειας, την Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας, το πλήθος συνεδριάσεων μέχρι σήμερα, τις κατηγορίες θεμάτων που έχουν αντιμετωπίσει, τις προτάσεις που έχουν υποβάλλει, τις τυχόν ενημερωτικές δράσεις για την προσβασιμότητα που σχεδιάζουν ή έχουν ήδη υλοποιήσει, τη γενικότερη εικόνα φυσικής προσβασιμότητας στην Περιφέρειά τους, κλπ.).
3. Προβλήματα που συναντούν οι ΠΕΠ κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους – τομείς για τους οποίους θεωρούν ότι χρήζουν υποστήριξης.
4. Πιθανά εργαλεία που θα βοηθούσαν το έργο των ΠΕΠ.

Στη συνέχεια αναφέρονται τα βήματα της ΟΕ για την επεξεργασία των ζητημάτων που αφορούν στην προσβασιμότητα του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος. Επιπλέον, από το σύνολο των εργασιών προς υλοποίηση παραθέτονται οι εργασίες που ολοκληρώθηκαν και αυτές που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Βήματα της ΟΕ για την επεξεργασία των ανωτέρω ζητημάτων

1. Νομοθετικό πλαίσιο (Η προσβασιμότητα στη θεωρία)
 - 1.1. Καταγραφή νομοθεσίας για την προσβασιμότητα (γενική και ειδική).
 - 1.2. Καταγραφή υφιστάμενων εθνικών προδιαγραφών προσβασιμότητας.
 - 1.3. Συλλογή ευρωπαϊκών και διεθνών καλών πρακτικών προσβασιμότητας (προδιαγραφές, πρότυπα, μεταπτυχιακές/διπλωματικές εργασίες κλπ.).
 - 1.4. Διερεύνηση συμβατότητας νομοθεσίας (πρωτογενούς με δευτερογενή νομοθεσία και με τη Σύμβαση) – διερεύνηση τρόπου υλοποίησης, εντοπισμός ενδεικτικών σημείων που χρήζουν παρέμβασης.
 - 1.5. Προτάσεις για αναθεώρηση / επικαιροποίηση / εξειδίκευση εθνικών προδιαγραφών προσβασιμότητας.
2. Εφαρμογή νομοθετικού πλαισίου (Η προσβασιμότητα στην πράξη)
 - 2.1. Καταγραφή και εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων των ΕΝΠΕ-ΚΕΔΕ σχετικά με την προσβασιμότητα (αδειοδότηση επιχειρήσεων, πολεοδομικός σχεδιασμός κλπ.) με στόχο τη σύνδεση της προσβασιμότητας με την αδειοδότηση λειτουργίας.

- 2.2. Αποδελτίωση των δράσεων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προσβασιμότητα.
- 2.3. Διερεύνηση κινήτρων / επιδοτήσεων για βελτίωση της προσβασιμότητας υφιστάμενων κτιρίων - ενημέρωση σχετικά με σχετικές δράσεις προβλεπόμενες στα προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027.
3. Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα προσβασιμότητας
 - 3.1. Προσδιορισμός δράσεων ευαισθητοποίησης σχετικά με την προσβασιμότητα και τον καθολικό σχεδιασμό.

Εργασίες που ολοκληρώθηκαν

- I. Καταγραφή Επιτροπών σχετικών με την προσβασιμότητα: εστάλη σχετικός κατάλογος σε όλα τα μέλη της ΕΑΠ (**βλ. Παράρτημα Δ**).
- II. Αποδελτίωση των δράσεων του ΕΣΔ που αφορούν στην προσβασιμότητα.
- III. Σχετική ενημέρωση της ΟΕ από εκπροσώπους Υπουργείων και των προαναφερόμενων Επιτροπών Προσβασιμότητας.

Εργασίες σε εξέλιξη

- I. Αποδελτίωση των αρμοδιοτήτων Περιφερειών και Δήμων σχετικά με την προσβασιμότητα (αδειοδότηση επιχειρήσεων, πολεοδομικός σχεδιασμός κλπ. - άρθρα 72, 73, 76, 159, 186, του ν.3852/2010 περί "Καλλικράτη" που αφορούν σε αρμοδιότητες περιφερειών και δήμων).
- II. Συλλογή ευρωπαϊκών και διεθνών καλών πρακτικών προσβασιμότητας.
- III. Εντοπισμός ενδεικτικών σημείων νομοθεσίας που χρήζουν παρέμβασης.
- IV. Επικαιροποίηση της νομοθεσίας για την προσβασιμότητα. Επισημαίνεται ότι η επικαιροποίηση αυτή σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο βρίσκεται σε διαρκή επεξεργασία.

Εθνικές προδιαγραφές προσβασιμότητας – Πηγές τεκμηρίωσης

<https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/astikos-schediasmos/politikes-kai-protypa/>

<https://www.elinyae.gr/index.php/ethniki-nomothesia/ya-ypendesedp658266992020-fek-2998b-2072020>

https://www.ggde.gr/index.php?option=com_k2&view=itemlist&layout=category&task=category&id=89&Itemid=285

Ομάδα εργασίας για την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην πολιτική ζωή και την ισότιμη πρόσβασή τους στην εκλογική διαδικασία

Το Υπουργείο Εσωτερικών - Διεύθυνση Εκλογών - στο πλαίσιο της επεξεργασίας νομοθετικής διάταξης σχετικά με την προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου για την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην πολιτική ζωή και την ισότιμη πρόσβασή τους στην εκλογική διαδικασία, ζήτησε τη συνεργασία της ΕΑΠ, με σχετική επιστολή (5/10/2022), για την ανάπτυξη προδιαγραφών προσβασιμότητας των εκλογικών τμημάτων και γενικότερα για τη διερεύνηση θεμάτων που άπτονται της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία. Η ενέργεια αυτή είναι σε συνάφεια με τον Στόχο (26) του ΕΣΔ, που αφορά στην πρόσβαση και τη συμμετοχή των ατόμων με Αναπηρία στον πολιτικό και δημόσιο βίο.

1. Προσδιορισμός των προδιαγραφών των χώρων που λειτουργούν ως εκλογικά κέντρα καθώς και της αίθουσας που φιλοξενεί την κάλπη.

Η ΟΕ της ΕΑΠ που συγκροτήθηκε, επεσήμανε ότι η τήρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας είναι επαρκής για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των εκλογικών κέντρων. Επιπλέον, προτάθηκε από την ΕΑΠ η δυνατότητα αξιοποίησης και άλλων χώρων για να χρησιμοποιηθούν ως εκλογικά κέντρα, οι οποίοι είναι προσβάσιμοι, όπως π.χ. αθλητικές εγκαταστάσεις, δεδομένου ότι τα περισσότερα σχολικά κτήρια λόγω παλαιότητας παρουσιάζουν προβλήματα ως προς την φυσική προσβασιμότητα.

Στην παρούσα χρονική στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη η καταγραφή στοιχείων προσβασιμότητας κτηρίων δημοσίου ενδιαφέροντος στην πλατφόρμα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας. Παράλληλα, βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης προγράμματα σχετικά με την προσβασιμότητα που αφορούν Δήμους. Συγκεκριμένα, υπάρχει το ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης Δήμων «Φιλόδημος» καθώς και το Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης «Αντώνης Τρίτσης» που αφορούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και

συμπεριλαμβάνουν θέματα προσβασιμότητας σε αθλητικούς χώρους και σχολικές μονάδες. Παρ' όλα αυτά, οι αναγκαίες παρεμβάσεις για την προσβασιμότητα των δημοσίων κτηρίων δε θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τις επικείμενες εκλογές, οπότε είναι αναγκαίο όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς να μεριμνήσουν εγκαίρως για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων που θα διασφαλίσουν την ανεμπόδιστη πρόσβαση των εκλογέων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία.

Στην κατεύθυνση αυτή, η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας συνέβαλε, σε συνεργασία με το ΥΠΕΣ, στη σύνταξη της περιγραφής των κριτηρίων που πρέπει να πληρούν τα εκλογικά κέντρα και τμήματα για σχετική νομοθετική ρύθμιση (βλ. **Παράρτημα Ε**). Η Αρχή τόνισε επίσης την αναγκαιότητα διασφάλισης της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλα τα στάδια και το υλικό της εκλογικής διαδικασίας.

2. Επιλογή συνοδού εκλογέα με αναπηρία κατά την ψηφοφορία.

Η ολομέλεια της ΕΑΠ συμφώνησε να προταθεί η διερεύνηση της δυνατότητας το άτομο με αναπηρία να επιλέγει εκείνο τον συνοδό του, μέσω ανάλογης τροποποίησης στη νομοθεσία, στη βάση των επιταγών του άρθρου 29 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

3. Βελτίωση της προσβασιμότητας της ιστοσελίδας ΥΠΕΣ που σχετίζεται με την εκλογική διαδικασία.

Η ιστοσελίδα του ΥΠΕΣ που σχετίζεται με την εκλογική διαδικασία, αν και περιέχει δήλωση προσβασιμότητας, κατ' ουσίαν δε διασφαλίζει την πρόσβαση σε άτομα με αναπηρία.

Ο Πρόεδρος της Αρχής προσκόμισε αναφορά μιας εθελοντικής Ομάδας Εργασίας του Εργαστηρίου Αλληλεπίδρασης Ανθρώπου – Υπολογιστή του Ινστιτούτου Πληροφορικής του ΙΤΕ, στην οποία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης προσβασιμότητας των ιστοσελίδων <https://www.ypes.gr/ekloges/> και <https://www.ypes.gr/mathe-roy-psifizeis-forma/>. Η αναφορά διαβιβάστηκε στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου, για να μεριμνήσει ώστε η ιστοσελίδα των εκλογών του ΥΠΕΣ να καταστεί προσβάσιμη.

Η ΕΑΠ ΩΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Συμμετοχή της ΕΑΠ σε Ομάδες Εργασίας άλλων φορέων

Η ΕΑΠ συμμετέχει με εκπροσώπους της, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης, σε Ομάδες Εργασίας και Συμβουλευτικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές, που συγκροτούνται από άλλους φορείς. Με τη συμμετοχή της η ΕΑΠ συμβάλλει στην αποτύπωση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων προσβασιμότητας και στη διατύπωση προτάσεων για τον καλύτερο συντονισμό στην υλοποίηση υφισταμένων δράσεων και παρεμβάσεων καθώς και για την ανάπτυξη νέων πολιτικών. Η ΕΑΠ κατά το 2022 συμμετείχε:

- I. Στη Συμβουλευτική – Γνωμοδοτική Επιτροπή για την παρακολούθηση της φυσικής προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία και διοικητικών δομών του Υπουργείου Παιδείας,
- II. Στη Συμβουλευτική – Γνωμοδοτική Επιτροπή για τη σύνταξη και υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για την Έγκαιρη Εκπαιδευτική Παρέμβαση, του Υπουργείου Παιδείας,
- III. Στη Συμβουλευτική – Γνωμοδοτική Επιτροπή για την παρακολούθηση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας του εκπαιδευτικού υλικού και των διαδικτυακών τόπων και τον καθορισμό κανόνων λειτουργίας τους, του Υπουργείου Παιδείας,
- IV. Στην Ομάδα Εργασίας για την προσβασιμότητα και εν γένει κοινωνική ένταξη των κωφών και βαρήκων, της Γενικής Γραμματείας της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας,
- V. Στην Ομάδα Εργασίας για την ανεξάρτητη διαβίωση και συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία στην κοινότητα, της Γενικής Γραμματείας της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΣΔ

Η ΕΑΠ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν.4780/2021, δύναται να διατυπώνει προτάσεις συνολικής πολιτικής, ρυθμιστικών παρεμβάσεων και συγκεκριμένων ενεργειών για την προσβασιμότητα, να γνωμοδοτεί για σχετικά ζητήματα και να διαβουλεύεται προς τούτο με φορείς της δημόσιας διοίκησης, της Κοινωνίας των Πολιτών και του αναπηρικού κινήματος.

Στο πλαίσιο αυτό, το 2022, προσκάλεσε για ενημέρωση και διαβούλευση επτά (7) Γενικούς Γραμματείς Υπουργείων, επί συγκεκριμένης ημερήσιας διάταξης, την οποία η Αρχή εξειδίκευε ανά περίπτωση.

Σχέδιο τυπικής ημερήσιας διάταξης συναντήσεων με Γενικούς Γραμματείς Υπουργείων

Θέματα προς συζήτηση:

1. Πορεία υλοποίησης των δράσεων αρμοδιότητας του Υπουργείου που περιέχονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία - Συνεργασία με άλλους φορείς, χρονοδιαγράμματα και δυσκολίες, κ.α.
2. Ενημέρωση για α) τις δράσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου σχετικές με την προσβασιμότητα ή/και τα άτομα με αναπηρία γενικότερα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 και β) τον σχεδιασμό νέων δράσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
3. Ειδικότερη ενημέρωση για τον σχεδιασμό και προγραμματισμό δράσεων σχετικών με την προσβασιμότητα και γενικότερα σχετικά με τα άτομα με αναπηρία, στο πλαίσιο του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΣΠΑ 2021-2027 του Υπουργείου.
4. Γενικότερος σχεδιασμός του Υπουργείου σχετικά με την προσβασιμότητα, σε θεσμικό επίπεδο (νομοθεσία, προδιαγραφές, εργαλεία, κλπ.) και σε επίπεδο εφαρμογής.
5. Προβλήματα που τυχόν έχουν εντοπιστεί σχετικά με την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας/ προδιαγραφών για τα άτομα με αναπηρία.
6. Λειτουργία Επιτροπών / Ομάδων Εργασίας για θέματα ατόμων με αναπηρία που τυχόν λειτουργούν στο Υπουργείο.

7. Συνεργασία με την ΕΑΠ - Διερεύνηση δυνατότητας δημιουργίας κοινών Ομάδων Εργασίας σε επιμέρους θεματικές περιοχές.
8. Διερεύνηση δυνατότητας για τον από κοινού σχεδιασμό πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων σχετικών με την προσβασιμότητα και τη διασφάλιση χρηματοδότησης από εθνικούς ή/και ευρωπαϊκούς πόρους για την υλοποίησή τους.

12^η διαδικτυακή συνεδρίαση της ΕΑΠ, 16/03/2022

A) Ενημέρωση από τον κ. Βασίλειο Παπαγεωργίου, Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, Υπουργείο Πολιτικής Προστασίας, για θέματα της αρμοδιότητάς του.

Από πλευράς Υπουργείου

έγινε αναφορά στις δράσεις που έχει ήδη υλοποιήσει το Υπουργείο για την αντιμετώπιση των καταστροφών γενικότερα και την εξειδίκευση αυτών για την προστασία των ατόμων με αναπηρία και ειδικότερα:

- α) στη συμμετοχή του Υπουργείου στο δίκτυο των Σημείων Αναφοράς του άρθρου 71 του ν. 4488/2017,
- β) στην πορεία υλοποίησης των δράσεων του ΕΣΔ (Στόχος 17 «Προστασία και Ασφάλεια σε καταστάσεις κινδύνου και εκτάκτου ανάγκης», Δράσεις 1, 2 και 4), όπως ενδεικτικά:
 - βελτίωση της προσβασιμότητας, του ευρωπαϊκού αριθμού έκτακτης ανάγκης 112 στα άτομα με αναπηρία, καθώς και της ιστοσελίδας του Υπουργείου,
 - δυνατότητα ενημέρωσης των πολιτών με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις για προσβάσιμες μορφές - συνέργειες με φορείς (π.χ. ΚΕΑΤ) και Δήμους,
 - ανάπτυξη εργαλείων ενημέρωσης ατόμων με αναπηρία (π.χ. ενημερωτικά videos με ήχο και υπότιτλους, εγχειρίδιο για την κατάρτιση σχεδίων εκκένωσης σε περίπτωση σεισμού ή πυρκαγιάς για άτομα με αναπηρία),
 - υλοποίηση workshop⁴ και ημερίδας⁵ σχετικών με τη συμπερίληψη των ατόμων

⁴Αθήνα, 21.10.22- Workshop σε συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη και στο πλαίσιο της διαπεριφερειακής συνάντησης χωρών της Ανατολικής Μεσογείου και της Βαλκανικής -Βλ.

https://www.civilprotection.gr/sites/default/gscp_uploads/files/gscp_20221013_2.pdf

⁵ Αθήνα, 8.11.22 – Ημερίδα με θέμα «Η συμπερίληψη στην ετοιμότητα και την αντιμετώπιση των καταστροφών: Ενεργή συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες σε ασκήσεις εκκένωσης», σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δασικών Πυρκαγιών του Συμβουλίου της Ευρώπης και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο -Βλ. <https://bit.ly/3hrm8Vz>

με αναπηρία στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας έναντι καταστροφών.

- γ) στην πρόθεση του Υπουργείου να συνεργαστεί με την ΕΑΠ και να επανέλθει με πληροφορίες σχετικά με την ένταξη δράσεων στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2021-2027 του Υπουργείου.

Από πλευράς ΕΑΠ

τέθηκαν υπόψη του Γενικού Γραμματέα τα εξής θέματα:

- ανάγκη ανάπτυξης ατομικών σχεδίων ατόμων με αναπηρία για την αντιμετώπιση έκτακτων περιπτώσεων,
- ανάγκη εκπαίδευσης των επιχειρησιακών ομάδων διασωστών και εθελοντών σε θέματα αναπηρίας και αναγκών των ατόμων με αναπηρία, καθώς και κατάρτιση σχετικών οδηγίων,
- αξιοποίηση τεχνολογικών δυνατοτήτων για ανάπτυξη εργαλείων για τη γενικότερη προστασία των ατόμων με αναπηρία.

Η ΕΑΠ αναγνωρίζει ότι

το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας σχεδιάζει και υλοποιεί πολιτικές εξαιρετικά σημαντικές για την προστασία των ατόμων με αναπηρία σε συνθήκες κρίσεων και παντός είδους καταστροφών.

Η Αρχή θα συνεχίσει και το 2023 την ενημέρωσή της στο πεδίο αυτό με τελικό στόχο τη σύνταξη Γνωμοδότησης Πρωτοβουλίας με τις συνολικές της θέσεις και προτάσεις.

Στο πλαίσιο της εξέτασης ζητημάτων Πολιτικής Προστασίας που αφορούν στα άτομα με αναπηρία, κατά την διάρκεια της 12^{ης} Συνεδρίασης έγινε παρουσίαση από τον Καθηγητή Σπύρο Δενάζη (τομέας τηλεπικοινωνιών και τεχνολογίας πληροφορίας, Πανεπιστήμιο Πατρών), της εφαρμογής safeAmeA App, που έχει αναπτυχθεί σε συνεργασία του Δήμου Πατρέων με το Πανεπιστήμιο Πατρών, με χρηματοδότηση από τον Κοινωνικό Οργανισμό του Δήμου Πατρέων. Η εφαρμογή διευκολύνει την ενημέρωση του Πυροσβεστικού Σώματος και του προσωπικού Πολιτικής Προστασίας, σχετικά με την ύπαρξη πολιτών με αναπηρία γύρω από την εν δυνάμει περίμετρο ενός τυχόντος συμβάντος.

B) Ενημέρωση από τον κ. Γιάννη Ξιφαρά, Γενικό Γραμματέα Μεταφορών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, μέλος της ΕΑΠ χωρίς δικαίωμα ψήφου, για θέματα της αρμοδιότητάς του.

Από πλευράς Υπουργείου

έγινε ενημέρωση στη βάση των σχετικών δράσεων 1, 2, 3, 4 και 6 του Στόχου 21 «Προσβασιμότητα στις Μεταφορές και Κινητικότητα του Ατόμου» του ΕΣΔ και ειδικότερα:

α) για τις δράσεις βελτίωσης της εξυπηρέτησης επιβατών με αναπηρία σε όλους τους μεταφορικούς φορείς που εποπτεύει το Υπουργείο όπως:

- στον ΟΑΣΑ και τους εποπτευόμενους από αυτόν ΟΣΥ και ΣΤΑΣΥ (θέματα προεξοχών πεζοδρομίου πλησίον στάσεων, προσβασιμότητα νέων λεωφορείων, ΟΕ με ΕΕΣΥΠ και ΣΚΕΠ για τη διαμόρφωση πλάνου δράσεων με στόχο μία Συμπεριληπτική Στρατηγική στις Αστικές Συγκοινωνίες, προγράμματα εκπαίδευσης προσωπικού, συντήρηση ραμπών λεωφορείων, λειτουργία ραντεβού εξυπηρέτησης ΑμεΑ, προσβασιμότητα ιστοσελίδων, προσβασιμότητα μηχανημάτων έκδοσης εισιτηρίων, αυτοψίες σε σταθμούς συνοδεία ΑμεΑ, δράσεις ενημέρωσης χρηστών με αναπηρία, σύστημα τηλεματικής/ηχητική αναγγελία, ειδικά λεωφορεία για εξυπηρέτηση ΑμεΑ με ραντεβού, παρεμβάσεις στο μετρό, πιλοτική εφαρμογή με τοποθέτηση tablet με εφαρμογή επικοινωνίας για κωφούς/βαρήκοους κλπ.),
- στον ΟΣΕΘ και ΟΑΣΘ (θέματα προσβασιμότητας ιστοσελίδων, αστικών λεωφορείων, ειδικά διασκευασμένων λεωφορείων, εφαρμογής τηλεματικής σε στάσεις, Κανονισμού Λειτουργίας και Εξυπηρέτησης των μεταφερόμενων Ατόμων με Αναπηρία κλπ.),
- στην ΑΠΑ, ΥΠΑ και ΔΑΑ (Θέματα συνεργασίας ΑΠΑ-ΥΠΑ-ΕΣΑμεΑ, δράσεις ενημέρωσης/εκπαίδευσης σε συνεργασία με ΕΣΑμεΑ, έλεγχος ελληνικών αεροπορικών εταιρειών περί της εφαρμογής της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που αφορά στα δικαιώματα ΑμεΑ και την πρόσβαση ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, δράσεις βελτίωσης εξυπηρέτησεων ΑμεΑ στο ΔΑΑ, προσβασιμότητα ιστοσελίδων κλπ.).

β) για την καταγραφή όλων των κτηρίων του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων του στην πλατφόρμα απογραφής κτηρίων του Δημοσίου και καταχώρισης των αναγκαίων παρεμβάσεων για τη βελτίωση της προσβασιμότητάς τους, που έχει δημιουργηθεί στο ΤΕΕ βάσει του άρθρου 210 του ν.4782/2021.

γ) για τις νεότερες νομοθετικές ρυθμίσεις που έχει προωθήσει το Υπουργείο μέσω των ν.4663/2020, ν.4782/2021, ν.4784/2021, ν. 4850/2021, Κ.Υ.Α Δ30/Α3/29801/22 ΦΕΚ Β/818/22, ΦΕΚ373/Β/13-08-21, Στρατηγικού Σχεδίου Οδικής Ασφάλειας 2021-2030 κλπ.

δ) για τις υπό εξέλιξη δράσεις του Υπουργείου σχετικά με το Δελτίο στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία και την αποσύνδεση αυτού από το όχημα ή/και τον κυλινδρισμό του οχήματος, την ένταξη της ειδικότητας του φυσιάτρου στο πλαίσιο εξέτασης για χορήγηση άδειας οδήγησης, την απαλλαγή ατόμων με αναπηρία από την καταβολή διοδίων, κλπ.

ε) για τη συμμετοχή εκπροσώπων του Υπουργείου στην Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας του άρθρου 118 του ν.4759/2020, για τις Επιτροπές που ήδη διαθέτει το Υπουργείο (Μόνιμη Επιτροπή για θέματα ατόμων με αναπηρία, Επιτροπή για τη σύνταξη του Προεδρικού Διατάγματος για την ίδρυση και λειτουργία των κέντρων αξιολόγησης ικανότητας και προετοιμασίας οδήγησης για άτομα με κινητικά προβλήματα - κέντρα τύπου ΗΝΙΟΧΟΣ), καθώς και για τη συνεχή επικοινωνία και συναντήσεις μεταξύ Υπουργείου, Ε.Σ.Α.μεΑ και αναπηρικών φορέων προκειμένου να γίνουν βελτιωτικές κινήσεις σχετικά με την προσβασιμότητα στον τομέα των μεταφορών.

στ) για τη πρόθεση συνεργασίας με την ΕΑΠ, στην οποία ο Γενικός Γραμματέας Μεταφορών συμμετέχει ως μέλος χωρίς ψήφο βάσει του άρθρου 3 του ν.4780/2021.

Σε συνέχεια της παρέμβασής του, ο Γ.Γ. Μεταφορών απέστειλε αναλυτικό ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με την πορεία υλοποίησης των δράσεων αρμοδιότητας του Υπουργείου και των από αυτό εποπτευόμενων φορέων.

Από πλευράς ΕΑΠ

χαιρέτιστηκε, η αποτελεσματικότητα του Υπουργείου σε ένα τόσο σύνθετο τομέα όπως οι μεταφορές, η λεπτομερής ενημέρωση της Αρχής, καθώς και η ουσιαστική συνεργασία του Υπουργείου με το αναπηρικό κίνημα, είτε μέσω απευθείας επικοινωνίας και συνεργασίας με την ΕΣΑμεΑ, ως τον αντιπροσωπευτικότερο φορέα εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις, είτε μέσω της Επιτροπής Θεμάτων ατόμων με αναπηρία που λειτουργεί στο Υπουργείο.

Η ΕΑΠ αναγνωρίζει

την κρισιμότητα της προσβασιμότητας των συστημάτων μεταφορών για τη διασφάλιση της ισότιμης και ελεύθερης κινητικότητας των ατόμων με αναπηρία και της ανεξάρτητης διαβίωσης αυτών και σκοπεύει να συστήσει Ομάδα Εργασίας της ΕΑΠ για περαιτέρω ανάλυση της κατάστασης και σύνταξη σχετικών προτάσεων στον τομέα των Μεταφορών, σε συνεργασία με το Υπουργείο.

13^η διαδικτυακή συνεδρίαση της ΕΑΠ, 13/04/2022

- Γ) Ενημέρωση από τον κ. Γεώργιο Σταμάτη, Γενικό Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Καταπολέμησης της Φτώχειας Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, για θέματα της αρμοδιότητάς του (μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου στην ΕΑΠ).

Από πλευράς Υπουργείου

έγινε ενημέρωση

- α) για την πορεία υλοποίησης των δράσεων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας, και ειδικότερα για τα ακόλουθα θέματα:
- i. **Προσωπικός Βοηθός**, πιλοτικό πρόγραμμα και επέκτασή του (Στόχος 7, Δράση 1, Στόχος 11, Δράση 1)

Έχει τεθεί σε λειτουργία η πλατφόρμα για την υποβολή αιτήσεων των ατόμων με αναπηρία που επιθυμούν την παροχή της υπηρεσίας του προσωπικού βοηθού. Η πρώτη φάση της πιλοτικής εφαρμογής αφορά στην Περιφέρεια Αττικής και από 01/01/2023 ξεκινάει η δεύτερη φάση του προγράμματος με επέκταση και σε άλλες περιφέρειες. Το πιλοτικό πρόγραμμα θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης (42 εκ. ευρώ) και η καθολική εφαρμογή του από τα ΠΕΠ -ΕΣΠΑ (320 εκ ευρώ).

- ii. **Επέκταση της αρχής ίσης μεταχείρισης** σε όλους τους τομείς (Στόχος 8)

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του νόμου 4443/2016 και βάσει του άρθρου 16 που προβλέπει τη συνεργασία των φορέων, έχει συσταθεί Ομάδα Εργασίας στο Υπουργείο για τον συντονισμό των δράσεων. Στην παρούσα φάση δίνεται έμφαση στην ίση μεταχείριση στον τομέα της εργασίας καθώς και στην εφαρμογή εύλογων προσαρμογών στον χώρο εργασίας για τα άτομα με αναπηρία.

- iii. **Κινητικότητα, Προσανατολισμός και Δεξιότητες Καθημερινής Διαβίωσης** (Στόχος 11)

Η σχετική Ομάδα Εργασίας έχει ολοκληρώσει τις εργασίες της και έχει δημοσιευτεί το σχετικό πόρισμα. Σε συνεργασία με την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και την Ε.Σ.Α.μεΑ. σχεδιάζεται το πλαίσιο για την εκπαίδευση 40 νέων επιμορφωτών, σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, σχετικά με την κινητικότητα, προσανατολισμό και δεξιότητες Καθημερινής Διαβίωσης για άτομα με οπτική αναπηρία.

Ολοκληρώνεται επίσης το έργο της Ομάδας Εργασίας για την προσβασιμότητα στην επικοινωνία κωφών και βαρήκων.

- iv. **οι Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και ΚΔΑΠ –ΜΕΑ καθώς και τα Κέντρα Δημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας (ΚΔΗΦ)** χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ (Στόχος 10)
- β) Ενημέρωση για τις εξελίξεις στα θέματα:
- i. Ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2019/882 στο εθνικό δίκαιο -γνωμοδότηση ΕΑΠ: έχει ολοκληρωθεί η σύνταξη και επεξεργασία του Σχεδίου Νόμου. Σε αυτό προβλέπεται πως το δομημένο περιβάλλον πρέπει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας.
- ii. Εμπλουτισμού της Στρατηγικής για τους Ρομά με αναφορές σε Ρομά με αναπηρία-γνωμοδότηση ΕΑΠ: η Εθνική Στρατηγική για Κοινωνική Ένταξη, έχει σταλεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αναμένονται παρατηρήσεις. Με τους στόχους 4.5, 8.5 και 10.2 του Εθνικού Σχέδιου Δράσης, προβλέπεται η πλήρης πρόσβαση Ρομά με αναπηρία σε όλες τις παροχές που έχουν σχεδιαστεί για άτομα με αναπηρία.
- iii. Σχετικά με το Ταμείο Ανάκαμψης όπου έχουν υποβληθεί οι εξής δράσεις:
- *Βελτίωση προσβασιμότητας και υποδομών σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια.* Θα συσταθεί ομάδα εργασίας για να θεσπίσει το κατάλληλο νομοθετικό σχέδιο και θα βγει αντίστοιχη πρόσκληση ενδιαφέροντος.
 - *Η κάρτα αναπηρίας.* Έχει ολοκληρωθεί η σχετική μελέτη από την Ε.Σ.Α.μεΑ και έχουν δρομολογηθεί οι νομοθετικές παρεμβάσεις για την ανάπτυξη του πληροφοριακού συστήματος και την έκδοση και διανομή των καρτών.
 - Η ψηφιακή κατάρτιση ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρία.
 - Το πρόγραμμα της πρώιμης παρέμβασης, με παροχή τεχνικής βοήθειας από την ΕΕ, το οποίο συνεχίζεται.
- iv. Έχει ολοκληρωθεί το 95% της καταγραφής των κτιρίων που ανήκουν στο Υπουργείο Εργασίας μαζί με τους εποπτευόμενους φορείς. Θα δημιουργηθεί και ομάδα εργασίας με εκπρόσωπο της Ε.Σ.Α.μεΑ και της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας (ΕΑΠ) για τη δράση αυτή.
- v. Θα ζητηθεί η συνδρομή της ΕΑΠ στο πλαίσιο του Εθνικού συμβουλίου Υιοθεσίας και Αναδοχής και του Εθνικού Συμβουλίου Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης.

Σε συνέχεια της παρέμβασής του, ο ΓΓ Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Καταπολέμησης της Φτώχειας απέστειλε αναλυτικό ενημερωτικό σημείωμα επί της προόδου των θεμάτων της αρμοδιότητάς του.

Από πλευράς ΕΑΠ

χαιρετίστηκε η θεσμοθέτηση και ενεργοποίηση του Προσωπικού Βοηθού, η υλοποίηση των δράσεων που αφορούν στην προστασία της αρχής της ίσης μεταχείρισης σε περιπτώσεις αναπηρίας, και η συστηματική και ενδεδειγμένη ενημέρωση της Αρχής για τα θέματα της Γενικής Γραμματείας.

Η ΕΑΠ αναγνωρίζει

τη σημασία των παρεμβάσεων του Υπουργείου Εργασίας, και ειδικότερα της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Καταπολέμησης της Φτώχειας στον τομέα της προστασίας των Δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Η Αρχή θα συνεχίσει και το 2023 να ενημερώνεται στα πεδία πολιτικής του Υπουργείου Εργασίας, με προτεραιότητα σε θέματα καθολικής προσβασιμότητας στον τομέα της Απασχόλησης, της Ισότητας και μη - Διάκρισης και της ανάπτυξης υπηρεσιών υποστήριξης ατόμων με αναπηρία, με στόχο την σύνταξη κειμένων θέσης / Γνωμοδότησης.

- Δ) Ενημέρωση από τον κ. Αλέξανδρο Κόππη, Γενικό Γραμματέα Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής, Υπουργείο Παιδείας, για θέματα της αρμοδιότητάς του (μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου στην ΕΑΠ).**

Από πλευράς Υπουργείου

Το Υπουργείο ανταποκρινόμενο στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Ένωση Ισότητας: στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030», ότι: «Εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη ανάγκη για ανάληψη δράσης, όπως διαφαίνεται από την αναντιστοιχία στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα μεταξύ εκπαιδευομένων με και χωρίς αναπηρία», διαμόρφωσε το Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα Πρόσβασης των Ατόμων με Αναπηρία στην Εκπαίδευση σε συνέχεια του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Άτομα με Αναπηρία. Στο πλαίσιο αυτό, ο Γενικός Γραμματέας ενημέρωσε την Αρχή για την πορεία υλοποίησης των δράσεων του Στόχου (12) του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, και ειδικότερα:

- i. Για την πρόοδο της διαδικασίας αναθεώρησης του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου για την εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία (με έμφαση στην Συμπεριληπτική/ Ενταξιακή Εκπαίδευση).

- ii. Για τις δράσεις που υλοποιούνται σχετικά με τη διάθεση επαρκούς ανθρώπινου δυναμικού και υλικών πόρων για την προώθηση της Συμπεριληπτικής/ Ενταξιακής Εκπαίδευσης.
- iii. Για τις δράσεις που υλοποιούνται για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής και μαθησιακής προσβασιμότητας:
 - Το ΥΠΑΙΘ καταρτίζει σχέδιο φυσικής προσβασιμότητας και Οδηγό Προσβασιμότητας, που θα διανεμηθεί σε όλα τα σχολεία της χώρας, στις δομές της Δια Βίου Εκπαίδευσης και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μετά τη σύνταξή του θα ακολουθήσει πιλοτική εφαρμογή του.
 - Εκπονούνται αναλυτικά προγράμματα σπουδών Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Στις αρχές των νέων αυτών προγραμμάτων σπουδών συμπεριλαμβάνονται η συμπερίληψη και η διαφοροποιημένη διδασκαλία. Προβλέπεται επίσης η εκπόνηση του Οδηγού εκπαίδευσης που θα διατρέχει όλα τα προγράμματα Σπουδών, με κεντρικό άξονα τις αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης.
 - Υλοποιείται η δράση «Αναβάθμιση της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών υπηρεσιών, δημιουργία ενός συμπεριληπτικού σχολείου», από το ΙΕΠ.
 - Δημιουργείται προσβάσιμο έντυπο και ψηφιακό υλικό καθώς και εξοπλισμός των ειδικών σχολείων και των Τμημάτων Ένταξης με σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό.
 - Υλοποιείται πλήρως η πράξη «Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού».
 - Θα εφαρμοστεί πιλοτικά ο Οδηγός Ενταξιακής Εκπαίδευσης που έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων με τίτλο: "Implementation of the European Child Guarantee- Promoting Inclusive Education in Greece –Phase II), το οποίο έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
 - Ενισχύεται και αναβαθμίζεται η Επαγγελματική Εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία.
 - Στάλθηκε εγκύκλιος σε όλα τα σχολεία, ώστε μέσω ηλεκτρονικού συστήματος να δηλωθούν ποια σχολεία δεν έχουν προσβασιμότητα. Στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2021-2027, πρόκειται να ενταχθούν, κατά προτεραιότητα, σχολεία για τη φυσική προσβασιμότητα των παιδιών. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται, μέσω των αιρετών περιφερειών και των περιφερειακών διευθύνσεων.

Από πλευράς ΕΑΠ

επισημάνθηκε η ανάγκη παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής των δράσεων και ενεργειών με στόχο το δικαίωμα στην ποιοτική, χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και Διά Βίου μάθηση, το οποίο μάλιστα διακηρύσσεται ως πρώτη αρχή στον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

Η ΕΑΠ θα συνδράμει σε δράσεις, στο πλαίσιο του άρθρου 24 της Σύμβασης «Εκπαίδευση», που υποστηρίζει το δικαίωμα της ισότιμης πρόσβασης στο εκπαιδευτικό αγαθό, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με αναπηρία, με τη συμμετοχή της στις ομάδες εργασίας του Υπουργείου και με στόχο να προχωρήσει στη σύνταξη σχετικών προτάσεων και γνωμοδοτήσεων, καθώς και σε δράσεις ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης.

Η ΕΑΠ αναγνωρίζει

την κρισιμότητα ανάπτυξης ενός συμπεριληπτικού εκπαιδευτικού συστήματος βάσει των αρχών της καθολικής προσβασιμότητας και του καθολικού σχεδιασμού, και θεωρεί σημαντικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση τις παρεμβάσεις του ΥΠΑΙΘ για μια ελληνική εκπαιδευτική πολιτική συμπερίληψης.

Ο Γ.Γ. κ. Α. Κόππης σε συνέχεια της παρέμβασής του απέστειλε ενημερωτικό σημείωμα ως προς την υλοποίηση του Στόχου 12 του ΕΣΔ από τον Οκτώβριο του 2021 έως τον Απρίλιο του 2022, συμπληρωματικώς με όσα αναφέρονται στην Ετήσια Έκθεση Πορείας Υλοποίησης του ΕΣΔ για το 2021.

14^η διαδικτυακή συνεδρίαση της ΕΑΠ, 18/05/2022

Ε) Ενημέρωση από τον κ. Ευάγγελο Κυριαζόπουλο, Γενικό Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων, Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, για θέματα της αρμοδιότητάς του.

Από πλευράς Υπουργείου

Έγινε αναφορά στα ακόλουθα θέματα που σχετίζονται άμεσα με τη Δράση (2) του Στόχου (21) του ΕΣΔ «Προσβασιμότητα στις Μεταφορές και Κινητικότητα του Ατόμου»:

- το καθεστώς που διέπει τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των Οργανισμών Λιμένων καθώς και τον ρόλο του Υπουργείου ως εποπτεύουσας αρχής, στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού ΕΕ 1177/2010. Αναφέρθηκε επίσης ότι είναι πολύ μικρός ο αριθμός καταγγελιών από επιβάτες με αναπηρία,
- ανάγκη διερεύνησης της προσβασιμότητας στα επιβατηγά λιμάνια και δημοσίευση σχετικών πληροφοριών στον ιστότοπο και στα ανάλογα μέσα, προς ενημέρωση όλων

των εμπλεκομένων και ενδιαφερομένων αποδεκτών καθώς και πρόβλεψη ώστε όλοι οι νέοι λιμένες να είναι προσβάσιμοι,

- ενέργειες του Υπουργείου για την αποτύπωση και αξιολόγηση της προσβασιμότητας στα πλοία, με στόχο την πρόταση αναγκαίων μετατροπών και τη διερεύνηση δυνατοτήτων χρηματοδότησης για την υλοποίησή τους,
- συνεργασία Υπουργείου και ΕΣΑμεΑ για την εκπαίδευση των ατόμων που συναλλάσσονται με άτομα με αναπηρία, είτε επί του πλοίου, είτε επί του λιμένος, μέσω e-learning προγράμματος,
- εθνική τιμολογιακή πολιτική για τα άτομα με αναπηρία (εκπτώσεις στα εισιτήρια, παροχή συνοδών και οχημάτων),
- πρόθεση συνεργασίας με την ΕΑΠ.

Από πλευράς ΕΑΠ

τέθηκαν υπόψη του Γενικού Γραμματέα τα εξής θέματα:

- η ανάγκη επιτάχυνσης της υλοποίησης δράσεων που άπτονται της εφαρμογής του Κανονισμού ΕΕ 1177/2010 (δημιουργία σημείου υποδοχής επιβατών με αναπηρία σε κάθε λιμένα με υπόδειγμα τη σχετική υπηρεσία στους αερολιμένες, κατασκευή προσβάσιμων WC και υποστέγων αναμονής στους λιμένες, εκπαίδευση προσωπικού λιμένων και πλοίων, δυνατότητα πληροφόρησης επιβατών με αναπηρία από τους ιστότοπους Υπουργείου και λιμένων που πρέπει να γίνουν προσβάσιμοι),
- η ανάγκη βελτίωσης της προσβασιμότητας των πλοίων και κυρίως αυτών που εκτελούν μικρούς πλόες (ανάγκη τροποποίησης θεσμικού πλαισίου, εγκατάστασης ανυψωτικών μηχανισμών-λήψης μέτρων βελτίωσης της πρόσβασης, ανάπτυξης κινήτρων προς τους πλοιοκτήτες για υλοποίηση παρεμβάσεων),
- η ανάγκη βελτίωσης της προσβασιμότητας του συστήματος διαχείρισης των κρατήσεων στις ναυτιλιακές / ακτοπλοϊκές εταιρείες,
- η ανάγκη ανάπτυξης νησιωτικής πολιτικής για τους νησιώτες και επισκέπτες με αναπηρία.

Η ΕΑΠ αναγνωρίζει ότι

Το Υπουργείο έχει ήδη υλοποιήσει μέτρα για διευκόλυνση των επιβατών με αναπηρία αλλά θεωρεί ότι απαιτείται μεγαλύτερη προσπάθεια προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις, ιδιαίτερα σε σχέση, με τη διασφάλιση της πρόσβασης σε πλοία που εκτελούν μικρούς πλόες και με την εκπαίδευση των στελεχών του ναυτικού τομέα.

Ειδικά για την ανάπτυξη νησιωτικής πολιτικής προς όφελος των νησιωτών με αναπηρία, που συχνά παραμένουν αποκομμένοι από την ενδοχώρα ακόμη και για κρίσιμα θέματα υγείας, η Αρχή θα επεξεργαστεί συγκεκριμένες προτάσεις που θα θέσει υπόψη του Υπουργείου.

15^η διαδικτυακή Συνεδρίαση της ΕΑΠ, 22/06/2022

ΣΤ) Ενημέρωση από τον Γενικό Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Α. Δημητρόπουλο για θέματα της αρμοδιότητάς του

Από πλευράς Υπουργείου

- αναγνωρίζεται η συνεισφορά της ΕΑΠ στη διαμόρφωση του σχεδίου νόμου «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και άλλες διατάξεις»,
- επιδιώκεται συνεργασία με την ΕΑΠ στον σχεδιασμό νέων δράσεων, ως αρμοδίου συμβουλευτικού οργάνου για τη χάραξη δημοσίων πολιτικών.

Έγινε αναφορά:

- A) στις δράσεις του Υπουργείου Παιδείας για την διασφάλιση της ισότιμης μεταχείρισης όλων των φοιτητών με αναπηρία στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (υπο-στόχος 12.7 του Στόχου 12 του ΕΣΔ), που περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότιμη Πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία στην Εκπαίδευση και αφορούν στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, όπως:
- i στη χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης, με παράθεση αριθμητικών στοιχείων σχετικά με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, με τη δημιουργία Δικτύου Επικοινωνίας και Συνεργασίας των Α.Ε.Ι με το ΥΠΑΙΘ,
 - ii στη διαμόρφωση νομοθετικού πλαισίου ικανού να προάγει τον συμπεριληπτικό / ενταξιακό στόχο για την απρόσκοπτη συμμετοχή των Ατόμων με Αναπηρία σε όλες τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται εντός της ακαδημαϊκής κοινότητας. Στον νέο Νόμο - Πλαίσιο για τα ΑΕΙ προβλέπονται τα ακόλουθα:
 - η ισότιμη πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία στις δραστηριότητες του Α.Ε.Ι. δηλώνεται ρητώς ως μία από τις βασικές αρχές που θα πρέπει να διέπουν την οργάνωση και λειτουργία του,
 - η σύσταση και λειτουργία της «Μονάδας Ισότιμης Πρόσβασης Ατόμων με Αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,

- η θεσμοθέτηση «Επιτροπής Ισότιμης Πρόσβασης των Ατόμων με Αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» σε κάθε Α.Ε.Ι.,
- τα Σχέδια Δράσης για τα άτομα με αναπηρία και τα θεσμικά μέτρα στήριξης στην υλοποίηση της στρατηγικής των Ιδρυμάτων,
- το Στρατηγικό Σχέδιο εκάστου Ιδρύματος που περιλαμβάνει το Σχέδιο του Α.Ε.Ι. για την Ισότιμη Πρόσβαση Ατόμων με Αναπηρία ή/και Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
- η δημιουργία και οργάνωση συμπεριληπτικών δομών εκπαίδευσης, πλαισίων και προγραμμάτων υποστήριξης φοιτητών/τριών από τα Α.Ε.Ι.,
- η λήψη μέτρων για την ενίσχυση της καθολικής προσβασιμότητας των Α.Ε.Ι (φυσική, ηλεκτρονική, εκπαιδευτική),
- η υποστήριξη της ενσωμάτωσης των φοιτητών/τριών με αναπηρία στην αγορά εργασίας,
- η ένταξη της προσβασιμότητας στα κριτήρια διασφάλισης ποιότητας των Α.Ε.Ι.

Β) στις δράσεις που υλοποιούνται ή σχεδιάζονται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος ΕΣΠΑ 2014-2020 και στο ΕΣΠΑ 2021 – 2027:

- Υποστήριξη Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών.
- Υποστήριξη παρεμβάσεων ισότιμης πρόσβασης ατόμων με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην ανώτατη εκπαίδευση.
- Παρεμβάσεις φυσικής προσβασιμότητας.
- Αναβάθμιση του εξοπλισμού και παροχή Υποστηρικτικών Τεχνολογιών (ΥΤ) και Εφαρμογών Λογισμικού Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πρόσβασης για τα Άτομα με Αναπηρία.
- Προσβασιμότητα των ιστότοπων.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των εντυποανάπηρων φοιτητών/τριών στα πανεπιστημιακά συγγράμματα.

Γ) Βασικός άξονας του Στρατηγικού Σχεδίου του ΥΠΑΙΘ είναι η ετήσια αξιολόγηση των ΑΕΙ σε σχέση με την προσβασιμότητά τους, η συστηματοποίηση της αριθμητικής καταγραφής των φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και η συστηματική συλλογή αριθμητικών δεδομένων με την αναβάθμιση του συστήματος Ο.Π.Ε.Σ.Π., στο πλαίσιο έργου του Ταμείου Ανάκαμψης, με τη δυνατότητα ατομικής παρακολούθησης της εκπαιδευτικής πορείας των αποφοίτων με αναπηρία.

Από πλευράς ΕΑΠ

Επισημάνθηκε ότι οι προαναφερθείσες πρωτοβουλίες του ΥΠΑΙΘ που έχουν ως στόχο την παροχή μιας ανώτατης εκπαίδευσης χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς είναι μια σημαντική αρχή, υπάρχουν όμως επιπλέον βήματα που πρέπει να γίνουν προς αυτή την κατεύθυνση.

Προτεραιότητες της ΕΑΠ είναι:

- η συμμετοχή της, με θέσεις και προτάσεις στις Επιτροπές του ΥΠΑΙΘ για θέματα Ανώτατης Εκπαίδευσης και στην εφαρμογή του νέου νόμου για τα ΑΕΙ,
- η συνεργασία της με το ΥΠΑΙΘ και την ΕΘΑΑΕ για την υποστήριξη της αξιολόγησης της καθολικής προσβασιμότητας των ΑΕΙ, της επιλογής των κριτηρίων και της συστηματοποίησης του τρόπου συλλογής στατιστικών στοιχείων καθώς και αριθμητικών και ποσοτικών δεδομένων,
- η συνδρομή της στον σχεδιασμό και την υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων, καθώς και δράσεων επικοινωνίας, ευαισθητοποίησης, κ.α.

Η ΕΑΠ αναγνωρίζει

ότι οι παρεμβάσεις του ΥΠΑΙΘ εναρμονίζονται με το πλαίσιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία: *«Τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρίες είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση [...], χωρίς διακρίσεις και σε ίση βάση με τους άλλους. Για τον λόγο αυτό, τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι παρέχεται εύλογη προσαρμογή στα άτομα με αναπηρίες».*

Η ΕΑΠ θα συνδράμει το ΥΠΑΙΘ στην προσπάθεια ενσωμάτωσης της συμπεριληπτικής/ενταξιακής διάστασης στις υποδομές και στα προγράμματα σπουδών των Πανεπιστημίων και στη σύνδεση της διασφάλισης και πιστοποίησης ποιότητας των ΑΕΙ με την προσβασιμότητα.

Ζ) Ενημέρωση από τον κ. Γεώργιο Βούτσινο, Γενικό Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας, (ΕΕΚΔΒΜΜ&Ν) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, για θέματα της αρμοδιότητάς του.

Από πλευράς Υπουργείου

έγινε αναφορά:

- στο Σχέδιο Δράσης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, βάσει του Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.), (ν.4763/20),

- στο νομοθετικό πλαίσιο το οποίο προβλέπει τον σχεδιασμό, συντονισμό, εποπτεία και αξιολόγηση πολιτικών δράσεων και προγραμμάτων, δίχως διακρίσεις και αποκλεισμούς, καθώς και παροχή όλων των εύλογων προσαρμογών, για άτομα με αναπηρία, για άτομα με χρόνιες παθήσεις και για άλλες ευάλωτες ομάδες,
- στο Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ), το οποίο έχει ως αποστολή την υποβολή προτάσεων και εισηγήσεων προς τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων για τον σχεδιασμό της εθνικής πολιτικής σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, στο οποίο συμμετέχει εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με.Α.),
- στις ακόλουθες ειδικότητες των Ι.Ε.Κ.:
 - τεχνικός χειριστής Η/Υ και τηλεφωνικών κέντρων παροχής πληροφοριών και εξυπηρέτησης πελατών αποκλειστικά για τυφλούς και άτομα με προβλήματα όρασης,
 - απομαγνητοφωνητής Συνομιλιών – Πρακτικών (για άτομα με προβλήματα όρασης),
 - τεχνικός εφαρμογών πληροφορικής (πολυμέσα, WEB DESIGNER - DEVELOPER/ VIDEO GAMES) (για άτομα με προβλήματα ακοής)
 - ίδρυση ειδικότητας στο Δ.Ι.Ε.Κ. Ειδικής Αγωγής Πυλαίας Χορτιάτη με τίτλο «Στέλεχος και Ειδικός Τυπογράφος εξειδικευμένος στη γραφή Braille με τη χρήση νέων τεχνολογιών και ειδικού τεχνικού εξοπλισμού».
- στις πρωτοβουλίες που αναμένεται να αναπτυχθούν την περίοδο 2022-2024 για την ικανοποίηση αναγκών των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας. Ενδεικτικές δράσεις, οι οποίες ήδη υλοποιούνται είναι οι ακόλουθες:
 - διαμόρφωση από κοινού ειδικοτήτων Ι.Ε.Κ. για άτομα με αναπηρία σε συνεργασία με την Ε.Σ.Α.μεΑ., το Υπουργείο Υγείας και επιστημονικές ενώσεις,
 - διαμόρφωση / εκσυγχρονισμός των Οδηγών Κατάρτισης για άτομα με αναπηρία σε συνεργασία με την Ε.Σ.Α.μεΑ. και άλλους κοινωνικούς εταίρους,
 - διάλογος για τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία σε θέματα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και η περαιτέρω ενίσχυση των Ι.Ε.Κ. Ειδικής Αγωγής,
 - συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υ.ΠΑΙ.Θ. για την ενίσχυση της τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία,
 - διαμόρφωση Οδηγού προσβασιμότητας, ο οποίος θα συμπεριληφθεί στους κανονισμούς λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ.,

- ενίσχυση της μαθητείας των αποφοίτων των Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων με τη συνδρομή της Ε.Σ.Α.μεΑ., άλλων κοινωνικών εταίρων και συναρμόδιων Υπουργείων και φορέων,
 - συνεργασία των μελών των Συμβουλίων Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας με εκπροσώπους των ενώσεων των ατόμων με αναπηρία της περιφέρειας για την εφαρμογή του καθολικού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο,
 - συνεργασία με την Ε.Σ.Α.μεΑ. για την ικανοποίηση των αναγκών των ατόμων με αναπηρία για δράσεις μη τυπικής μάθησης,
 - μέριμνα για συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στις εξετάσεις πιστοποίησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού και των εύλογων προσαρμογών,
 - μέριμνα για ενημέρωση-ευαισθητοποίηση των ατόμων με αναπηρία περί όλων των εναλλακτικών διαδρομών μάθησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού και των εύλογων προσαρμογών.
- στα Ι.Ε.Κ. Ειδικής Αγωγής, στα οποία σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και ειδικά με την Ε.Σ.Α.μεΑ., μέσω της συμμετοχής των εκπροσώπων της στο Κ.Σ.Ε.Ε.Κ., αναπτύσσονται θετικές δράσεις για την αναβάθμιση της παρεχόμενης κατάρτισης αλλά και θα εντοπιστούν απαιτούμενες δράσεις συμπεριληπτικής προσέγγισης κατόπιν μελέτης των επιμέρους ομάδων ωφελούμενων,
 - στην συστηματοποίηση του τρόπου συλλογής στοιχείων για τους καταρτιζόμενους/εκπαιδευόμενους/μαθητευόμενους με αναπηρία από τις εκπαιδευτικές δομές επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης,
 - στη σύνταξη και έκδοση του Ειδικού Κανονισμού Λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. Ειδικής Αγωγής, όπου προϋπόθεση για τη μετατροπή και αδειοδότηση των Κέντρων Διά Βίου Μάθησης είναι η προσβασιμότητα σε ΑμεΑ,
 - στην υποστήριξη από την ΕΕΚΔΒΜ&Ν των ενεργειών συμπλήρωσης της ψηφιακής πλατφόρμας καταγραφής στοιχείων υφιστάμενων κτηρίων και υποδομών ως προς την προσβασιμότητά τους από τα άτομα με αναπηρία και τα εμποδιζόμενα άτομα.

Από πλευράς ΕΑΠ

Τονίστηκε η ανάγκη:

- ενίσχυσης των δράσεων της ΕΕΚΔΒΜ&Ν για την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στη διαδρομή της τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και στη διά βίου μάθηση για τα

άτομα με αναπηρία, για ενήλικες με χαμηλό επίπεδο προσόντων και για άτομα από μη προνομιούχο κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο. Οι δράσεις αυτές αποτελούν προτεραιότητα για τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενεργητική ένταξη στην κοινωνία και την απασχόληση,

- ανάδειξης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ως πυλώνα συνειδητής εναλλακτικής επιλογής εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και του ρόλου της στη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την απασχόληση,
- θωράκισης των ατόμων με αναπηρία με σύγχρονα προσόντα, προσαρμοσμένα στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, με στόχο την αύξηση της απασχόλησής του σε ποιοτικές νέες θέσεις εργασίας,
- της προσωπικής ανάπτυξης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων της νεολαίας, με την ταυτόχρονη διασφάλιση των δικαιωμάτων και των ίσων ευκαιριών των νέων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, για την απρόσκοπτη ένταξή τους στην εκπαιδευτική, κοινωνική και οικονομική ζωή της Χώρας,
- της αξιολόγησης των πολιτικών, των δράσεων και των προγραμμάτων στους τομείς της επαγγελματικής εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της διά βίου μάθησης και της νεολαίας, που αφορούν στα άτομα με αναπηρία.

Στο πλαίσιο αυτό η ΕΑΠ θα εστιάσει σε συνεργασία με την ΕΕΚΔΒΜ&Ν σε επιμέρους πεδία και θεματικές και κυρίως:

- στις προδιαγραφές προσβασιμότητας της κατάρτισης που αφορούν σε θέματα σχετικά με την προσβασιμότητα και τον καθολικό σχεδιασμό στη επαγγελματική εκπαίδευση, καθώς και στη α) συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση, β) επανειδίκευση (reskilling), γ) αναβάθμιση δεξιοτήτων (upskilling), δ) γενική εκπαίδευση ενηλίκων και ε) συμβουλευτική και επαγγελματικό προσανατολισμό,
- σε δράσεις ευαισθητοποίησης – επιμόρφωσης.

Η ΕΑΠ αναγνωρίζει

- την πρόοδο που έχει επιτευχθεί για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση, και Διά Βίου Μάθηση,
- τη δέσμευση του ΥΠΑΙΘ ως προς την υποχρέωση παροχής όλων των μαθησιακών, διαδρομών δίχως διακρίσεις και αποκλεισμούς, με τη ρητή αναφορά στην αποστολή της ΕΕΚΔΒΜ&Ν, στα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, καθώς και σε άλλες ευάλωτες ομάδες,

- τη συστηματική συνεργασία που επιδιώκει η ΕΕΚΔΒΜ&Ν με την Ε.Σ.Α.μεΑ. αλλά και με την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της,
- τη συνεισφορά όλων των δράσεων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, καθώς και στη συνολική διασφάλιση της κοινωνικής ευημερίας και αλληλεγγύης.

Συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Στο πλαίσιο της 13^{ης} διαδικτυακής Συνεδρίασης της ΕΑΠ στις 13/4/2022, ο κ. Δημήτρης Απίστουλας, συνεργάτης του Γ.Γ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών, ενημέρωσε την Ολομέλεια της ΕΑΠ για την ολοκλήρωση της διαβούλευσης σχετικά με την Έκθεση Αποτελεσμάτων της πρώτης περιόδου παρακολούθησης για τη συμμόρφωση της χώρας στον τομέα της ψηφιακής προσβασιμότητας των ιστοτόπων καθώς και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του Δημοσίου Τομέα, σύμφωνα με την Οδηγία 2012/2016 της Ε.Ε, την οποία έχει ενσωματώσει η Ελλάδα.

Η Έκθεση αυτή την οποία εκπόνησε η Γ.Γ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών, υποβάλλεται στη Βουλή βάσει του ν. 4727/2020. Ο εκπρόσωπος της Γ.Γ. παρουσίασε διεξοδικά τις μεθοδολογίες του ελέγχου της συμμόρφωσης των ιστοτόπων και των εφαρμογών, τη μεθοδολογία επιλογής του δείγματος ελέγχου, τα κριτήρια προσβασιμότητας, καθώς και τα αποτελέσματα των ελέγχων.

Κατά τη διάρκεια της 15^{ης} διαδικτυακής Συνεδρίασης της ΕΑΠ, στις 22/6/2022, ο κ. Θ. Παναγόπουλος εκπρόσωπος του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, παρουσίασε τα ζητήματα που θέτει η Οδηγία ΕΕ2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την υποχρεωτικότητα της καθολικής πρόσβασης στις ψηφιακές υπηρεσίες που παρέχονται, σύμφωνα με την οποία στις 28/06/2025 ολοκληρώνεται η μεταβατική περίοδος εφαρμογής της και στον ιδιωτικό τομέα. Επίσης ανέφερε ότι το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης συζητά την επικαιροποίηση του ν. 4727/2020.

Η ΕΑΠ αναγνωρίζει ότι η ορθή εφαρμογή των προβλέψεων της σχετικής νομοθεσίας επιβάλλει ενδελεχή μελέτη για την ανάδειξη του βέλτιστου τρόπου ελέγχου και πιστοποίησης της προσβασιμότητας των ιστοτόπων, των διαδικτυακών υπηρεσιών και των εφαρμογών για φορητές συσκευές. Η μελέτη αυτή είναι αναγκαία για την υλοποίηση των απαραίτητων δράσεων που θα εξασφαλίσουν την καθολική προσβασιμότητα των ψηφιακών υπηρεσιών του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα έως τον Ιούνιο του 2025.

Η ΕΑΠ προτείνεται να λειτουργήσει εποπτικά στο πλαίσιο της διεξαγωγής της ως άνω μελέτης, βάσει της αποστολής της και των αρμοδιοτήτων της (άρθρο 2, ν 4780/2021) και συγκεκριμένα:

- να παρακολουθεί την εφαρμογή του διεθνούς, ενωσιακού και εθνικού θεσμικού και νομικού πλαισίου για την ψηφιακή προσβασιμότητα,
- να διατυπώνει προτάσεις συνολικής πολιτικής,
- να εισηγείται ανάπτυξη και επικαιροποίηση προδιαγραφών σε όλους τους τομείς, όπως είναι το ψηφιακό περιβάλλον, οι ψηφιακές επικοινωνίες, τα ψηφιακά προϊόντα και οι ψηφιακές υπηρεσίες και να γνωμοδοτεί σχετικά με κατευθυντήριες οδηγίες εφαρμογής τους.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΑΠ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ, ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Βασικοί στόχοι της επικοινωνιακής δράσης της ΕΑΠ κατά το 2022 ήταν:

- η ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας της αποστολής και των αρμοδιοτήτων της, ως συμβουλευτικού οργάνου της Πολιτείας που έχει στόχο την προώθηση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας,
- η αξιοποίηση των επικοινωνιακών δράσεων ως εργαλείων και μέσων για την ανάδειξη των ζητημάτων που σχετίζονται με το δικαίωμα της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στο φυσικό, δομημένο και ψηφιακό περιβάλλον, στις υπηρεσίες και στα αγαθά, και για την ευαισθητοποίηση και δέσμευση στην αντίληψη της συμπεριληπτικής κοινωνίας,
- η δημιουργία ενός δικτύου διαβούλευσης και συνεργασιών σε θέματα καθολικής προσβασιμότητας και σχεδιασμού για όλους,
- η ενίσχυση της περιφερειακής της παρουσίας.

Στο πλαίσιο αυτό η ΕΑΠ συμμετείχε στις ακόλουθες δράσεις:

A. Διαδικτυακό Σεμινάριο με θέμα ΑμεΑ: Προσβασιμότητα & Ένταξη στην αγορά εργασίας, στο πλαίσιο του Προγράμματος mellonabilities (25.2.2022)

Το σεμινάριο πρωτοβουλία της MYTILINEOS σε συνεργασία με την Κοινωνική Επιχείρηση knowI, αποσκοπούσε στην παροχή εξατομικευμένης ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων σε άτομα με αναπηρία (κινητική, οπτική και ακουστική). Ειδικότερα είχε ως στόχο να αναδείξει τις καλές πρακτικές στη χώρα μας στον τομέα προσβασιμότητας και συμπερίληψης των ατόμων με αναπηρία στον χώρο εργασίας και στην κοινωνική ζωή (με αντιπροσώπευση από τον ιδιωτικό και ευρύτερο δημόσιο τομέα). Η συγκεκριμένη ανάγκη προσβασιμότητας και συμπερίληψης τονίστηκε μέσα από τις συζητήσεις και την αλληλεπίδραση με τους ωφελούμενους / ωφελούμενες, οι οποίοι / οποίες αισθάνονται αποκλεισμένοι κοινωνικά και σε πολλές περιπτώσεις «αόρατοι».

Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν από την Β΄ Αντιπρόεδρο της ΕΑΠ κυρία Μ. Χριστοφή, για το ρόλο της Αρχής καθώς για την διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στην ισότιμη πρόσβαση.

Ειδικότερα τονίστηκε ότι η Προσβασιμότητα είναι το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος που επιτρέπει σε όλα τα άτομα χωρίς διακρίσεις να μπορούν αυτόνομα, με ασφάλεια και με άνεση να προσεγγίσουν και να χρησιμοποιήσουν τις υποδομές, τις υπηρεσίες και τα αγαθά

που αυτό προσφέρει, να επικοινωνήσουν και να πληροφορηθούν ισότιμα εντός αυτού. Είναι το «κλειδί» για την άσκηση όλων των δικαιωμάτων. Πρόσβαση είναι το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία για ένταξη και μη διάκριση, σε όλους τους τομείς (π.χ. πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον, στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση και δια βίου μάθηση, στην απασχόληση, στον πολιτισμό, στην ψυχαγωγία, κλπ.), δηλαδή για αυτόνομη και ασφαλή προσέγγιση, απόλαυση και χρήση των υποδομών, των υπηρεσιών και των αγαθών, και για αυτόνομη και ασφαλή επικοινωνία και πληροφόρηση.

Στόχος της ΕΑΠ είναι η προώθηση της νοοτροπίας πως αναπηρία δεν σημαίνει έλλειψη ικανότητας και ότι τα σύγχρονα μοντέλα κατάρτισης και οι νέες τεχνολογίες μπορούν και επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρία να αποκτήσουν εξειδικευμένες δεξιότητες, επιτυγχάνοντας έτσι την ισορροπημένη σύνδεση του επαγγελματικού τους προφίλ με την επιθυμητή θέση εργασίας.

Β. Ημερίδα με θέμα Ψηφιακή Προσβασιμότητα Ιστοτόπων και Εφαρμογών για Φορητές Συσκευές των Δημόσιων Φορέων και Οργανισμών – Προκλήσεις και προοπτικές της Ψηφιακής Προσβασιμότητας» (Αθήνα, 25.05.2022, Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών)

Στο πλαίσιο της ημερίδας ο Πρόεδρος της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, κ. Κωνσταντίνος Στεφανίδης, αναφέρθηκε στη λειτουργία και αποστολή της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας και ανέλυσε τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει η ψηφιακή προσβασιμότητα. Επεσήμανε ότι η προσβασιμότητα δεν είναι μόνο ζήτημα ισότητας ή συμμόρφωσης με τη νομοθεσία, αλλά αφορά στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Παράλληλα, τόνισε τη βαρύνουσα σημασία της καθολικής προσβασιμότητας, και την ανάγκη δημιουργίας κατάλληλου οργανωτικού - τεχνικού πλαισίου για την εξασφάλισή της. Αναφέρθηκε επίσης στις Βασικές Αρχές για την προσβασιμότητα σύμφωνα με τα πρότυπα W3C/WAI, στην ανάγκη θέσπισης διαδικασίας πιστοποίησης της προσβασιμότητας ενός ιστοτόπου ή εφαρμογής (ανεξάρτητα από το μέσο διάθεσής του, δηλαδή κινητή συσκευή, υπολογιστής, κλπ.), ώστε να διασφαλιστεί ότι όντως παρέχεται ισότιμη πρόσβαση προς Όλους. Τέλος τόνισε την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη και πολυεπίπεδη αξιολόγηση.

Γ. Ημερίδα με θέμα « Άτομα με Αναπηρία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης» (Αθήνα, 11.07.2022, Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης)

Η διοργάνωση της Ημερίδας έγινε στο πλαίσιο του ΕΣΔ και είχε ως κεντρικό μήνυμα την ισότιμη για όλους πρόσβαση στα Μέσα Ενημέρωσης, την προβολή των ατόμων με αναπηρία σε αυτά, και το δικαίωμά τους στην ψυχαγωγία και τον αθλητισμό.

Εκπροσωπώντας την ΕΑΠ η Β' Αντιπρόεδρος κυρία Μ. Χριστοφή, αναφέρθηκε στη δύναμη επίδρασης των ΜΜΕ για τη διαμόρφωση τάσεων και αντιλήψεων στην ευρύτερη κοινωνία, επομένως και στην κρισιμότητα του ρόλου τους στα θέματα που αφορούν στην καθολική πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία για τη διάπλαση και υλοποίηση μιας νέας βιώσιμης και συμπεριληπτικής κοινωνίας. Τόνισε επίσης την ανάγκη διασφάλισης της πρόσβασης των ατόμων με κάθε μορφή αναπηρίας στα ΜΜΕ (υποτιτλισμός, διερμηνεία στη νοηματική, απλοποιημένα κείμενα, εκδόσεις σε προσβάσιμες μορφές, αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών κλπ).

Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο της ενημέρωσης της κοινής γνώμης, αλλά και ειδικότερων κοινών, για την αναπηρία, καθώς και στο ρόλο των ΜΜΕ ως δυναμικού καταλύτη στην εμπέδωση της σύγχρονης δικαιωματικής αντίληψης για την αναπηρία εστιάζοντας κυρίως στη σωστή παρουσίασή της σε αυτά.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της η Αρχή σε συνεργασία με την Γ.Γ. Ενημέρωσης και όλους τους σχετικούς φορείς, επιδιώκει την ανάπτυξη κοινών πρωτοβουλιών και δράσεων σε σχετικά θέματα.

Δ. Συνέδριο Δήμου Ρόδου με θέμα «Προς ένα Δικαιωματικό Μοντέλο Αναπηρίας: Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στην υπηρεσία του πολίτη με αναπηρία και της οικογένειάς του», (Ρόδος, 15.10.2022)

Στο πλαίσιο του συνεδρίου ο Πρόεδρος της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, κ. Κωνσταντίνος Στεφανίδης, αναφέρθηκε ειδικότερα σε ένα στόχο βαρύνουσας σημασίας για την ΕΑΠ, που είναι η αξιοποίηση και θεσμική συνεργασία με το δίκτυο των Επιμέρους Σημείων Αναφοράς των Περιφερειών και Δήμων και όλο το πλέγμα των τοπικών φορέων που είναι σχετικό με το αντικείμενο της ΕΑΠ. Επεσήμανε ότι για πρώτη φορά δημιουργείται στη χώρα μας ένα δίκτυο που συμπεριλαμβάνει όχι μόνο σημεία στην Κεντρική Διοίκηση, αλλά και στις Περιφέρειες και τους Δήμους, με στόχο το συντονισμό της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς, ώστε να βελτιωθεί η ζωή τους.

Η πολιτική προσβασιμότητας αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης διυπουργικής πολιτικής για την αναπηρία, η οποία αποτελεί με τη σειρά της μέρος μιας διεθνούς και ευρωπαϊκής διάστασης.

Η προσβασιμότητα είναι υπόθεση όλων και δεν μπορεί να υπάρξουν αποτελέσματα στην εθνική προσπάθεια χωρίς την ενεργή συνεισφορά της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η ΕΑΠ στο πλαίσιο κοινών δράσεων, είναι σε θέση να παρέχει συστάσεις σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, βασισμένη σε διδάγματα που μπορούν να αντληθούν από εθνικές,

ευρωπαϊκές και διεθνείς καλές πρακτικές πολυεπίπεδης διακυβέρνησης δημοσίων πολιτικών για την αναπηρία. Στο πλαίσιο αυτό μπορεί να συνδράμει στην ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας ή μιας εργαλειοθήκης για συγκεκριμένα έργα που αποσκοπούν στη στήριξη του Δικαιωματικού Μοντέλου Αναπηρίας.

Το μέλος της ΕΑΠ κ. Γεράσιμος Φεσσιάν παρουσίασε τα χαρακτηριστικά μιας **Συμπεριληπτικής Πόλης**, εστιάζοντας στην ανάγκη μεταμόρφωσης των πόλεων σε φυσικά περιβάλλοντα χωρίς εμπόδια, που παρέχουν αυτονομία στα άτομα με αναπηρία.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στα παρακάτω κρίσιμα ζητήματα:

- ενσωμάτωση στον κοινωνικό ιστό σημαίνει δίκτυο υποδομών προσβάσιμο σε όλους, λειτουργώντας συνδυαστικά για όλα τα εμποδιζόμενα άτομα,
- η αλυσίδα της φυσικής προσβασιμότητας βρίσκεται στο επίκεντρο της κεντρικής διοίκησης αλλά σε τοπικό επίπεδο διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή της, οι δήμοι δρουν σε καθημερινή βάση για να δημιουργήσουν μια πόλη πιο συμπεριληπτική,
- η διαχείριση και εφαρμογή των μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία της μετακίνησης των ατόμων με αναπηρία σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, γίνεται κοντά στους χρήστες, και είναι αναγκαία η συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στον σχεδιασμό τους.

Ε. Ημερίδα με τίτλο: «Οι υπηρεσίες Κοινωνικής Μέριμνας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση: Το παρόν και το μέλλον» (25.11.2022, Συνεδριακό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών)

Στην ημερίδα που οργάνωσε η Κοινωνική Μέριμνα του Πανεπιστημίου Πατρών συμμετείχαν τα μέλη της ΕΑΠ κ. Γ. Αγγελόπουλος, Καθηγητής του Τμήματος Χημικών του Πανεπιστημίου Πατρών, και ο κ. Γεράσιμος Φεσσιάν.

Σκοπός της Ημερίδας ήταν η ανάδειξη του συγχρηματοδοτούμενου από το ΕΣΠΑ 2014-2020 έργου της Κοινωνικής Μέριμνας στα Πανεπιστήμια καθώς και η βιωσιμότητά του.

Τα μέλη της ΕΑΠ αναφέρθηκαν στον θεσμικό ρόλο της ΕΑΠ και εστίασαν στην αναπηρία ως κατάσταση του σώματος και του νου ενός ατόμου, (σωματική, διανοητική, ψυχολογική, αναπτυξιακή, αισθητηριακή, γνωστική ή ένας συνδυασμός τους). Έγινε αναφορά στις αρχές του καθολικού σχεδιασμού υπηρεσιών προϊόντων και συσκευών, έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τα άτομα με αναπηρία. Η έννοια του προσβάσιμου σχεδιασμού και της πρακτικής της προσβάσιμης ανάπτυξης εξασφαλίζει τόσο την «άμεση πρόσβαση» (δηλαδή χωρίς βοήθεια) όσο και την «έμμεση πρόσβαση» που σημαίνει συμβατότητα με τη βοηθητική τεχνολογία ενός ατόμου. Ο όρος «καθολικός σχεδιασμός» δεν αποκλείει τις

υποβοηθητικές συσκευές για συγκεκριμένες ομάδες ατόμων με αναπηρίες, όπου αυτό απαιτείται (Σύμβαση ΗΕ, άρθρο 2 – Ορισμοί).

ΣΤ. Ημερίδα με τίτλο: «Η Ειδική Εκπαίδευση στον 21ο αιώνα: τάσεις, προκλήσεις και προοπτικές» (5.12. 2022)

Τη διαδικτυακή Ημερίδα οργάνωσε και υλοποίησε το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π. - Μονάδα Ειδικής και Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του ΥΠΑΙΘ - στο πλαίσιο αφιερώματος στην Παγκόσμια Ημέρα των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία.

Από την ΕΑΠ συμμετείχε η Α΄ Αντιπρόεδρος κυρία Ε. Μπερνιδάκη- Άλντους και το μέλος της Αρχής κυρία Έ. Σουκάκου.

Το αντικείμενο της ημερίδας αφορούσε στις σύγχρονες τάσεις, στις προκλήσεις και προοπτικές στον χώρο της ειδικής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης στον 21ο αιώνα, και αποτελούνταν από δύο θεματικές ενότητες:

- η Συμπερίληψη μαθητών/μαθητριών με αναπηρία στις επιμορφωτικές πράξεις και στο εκπαιδευτικό υλικό του ΙΕΠ,
- ζητήματα Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η Διαδικτυακή Ημερίδα είχε επιμορφωτικό χαρακτήρα και την παρακολούθησε μεγάλος αριθμός ατόμων, κυρίως από τον χώρο της εκπαίδευσης.

Η κυρία Μπερνιδάκη – Άλντους στην παρέμβασή της με τίτλο **«Συμπερίληψη στην Πράξη: Θεσμικές παρεμβάσεις και προσωπικά βιώματα»** ανέλυσε τα θέματα που αφορούν τη συμπερίληψη στην παιδαγωγική διάσταση και στην καθημερινή πρακτική του σχολείου, στην οπτική της αναπηρίας, στην αξιοποίηση του κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού, στην ανάγκη υλοποίησης προγραμμάτων ενδυνάμωσης των εκπαιδευτικών στα θέματα συμπερίληψης των μαθητών /μαθητριών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στη σύνδεση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με την Τριτοβάθμια, στην ανάγκη υποστήριξης της μετάβασης των μαθητών με αναπηρία στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευσης και στην επαγγελματική τους ολοκλήρωση.

Η κυρία Σουκάκου έκανε παρουσίαση σχετικά με την **έγκαιρη εκπαιδευτική παρέμβαση**, η οποία περιλάμβανε ένα πλαίσιο για την αποτελεσματική και βιώσιμη υλοποίηση σύγχρονων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τονίζοντας ότι οι ενταξιακές πρακτικές είναι βασικός στόχος της ατζέντας του 2020-2030 των Ηνωμένων Εθνών για μία υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση.

Εκ μέρους του ΥΠΑΙΘ και του ΙΕΠ τονίστηκε η επιθυμία συνέχισης και διεύρυνσης της συνεργασίας με την ΕΑΠ σχετικά με τις πολιτικές που προγραμματίζει το Υπουργείο Παιδείας, αναφορικά με την εκπαίδευση των αναπήρων και την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την αναπηρία, σε θέματα φυσικής, μαθησιακής και ψηφιακής προσβασιμότητας, σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Συμμετοχή της ΕΑΠ στις Επιτροπές Παρακολούθησης (ΕΠ) των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021 -2027

- 1) Η ΕΑΠ συμμετέχει ως μέλος με δικαίωμα ψήφου στο **Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων - ΕΣΠΑ 2021-2027**. Το Συμβούλιο αυτό αποτελεί στην ουσία τη μετεξέλιξη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020 και των προηγούμενων, με διευρυμένο ρόλο και σύνθεση. Το Συμβούλιο έχει ως αποστολή τον συντονισμό των Ταμείων και των προγραμμάτων για τη βέλτιστη επίτευξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας μεταξύ τους, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι των αναπτυξιακών παρεμβάσεων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.
- 2) Η ΕΑΠ συμμετέχει ως μέλος στις Επιτροπές Παρακολούθησης (ΕΠ) **των Τομεακών Προγραμμάτων 2021 – 2027:**
 1. Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός»
 2. Πρόγραμμα «Περιβάλλον – Ενέργεια – Κλιματική Αλλαγή»
 3. Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών»
 4. Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
 5. Πρόγραμμα για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (με δικαίωμα ψήφου)
- 3) Η ΕΑΠ συμμετέχει ως μέλος με δικαίωμα ψήφου στις Επιτροπές Παρακολούθησης των **Περιφερειακών Προγραμμάτων 2021 – 2027:**
 1. Ανατολική Μακεδονία και Θράκη
 2. Κεντρική Μακεδονία
 3. Δυτική Μακεδονία
 4. Ήπειρος
 5. Θεσσαλία
 6. Ιόνια Νησιά
 7. Στερεά Ελλάδα
 8. Αττική

9. Δυτική Ελλάδα
10. Πελοπόννησος
11. Βόρειο Αιγαίο
12. Νότιο Αιγαίο
13. Κρήτη

Το 2022 έλαβε μέρος στην 1^η Συνεδρίαση των Επιτροπών Παρακολούθησης των Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021 -2027.

Η ΕΑΠ ως μέλος των Επιτροπών Παρακολούθησης, στο πλαίσιο της αποστολής της δίνει ιδιαίτερη έμφαση:

- α) Στην έγκριση της μεθοδολογίας των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται για την επιλογή των πράξεων και ειδικότερα όσον αφορά στο υποχρεωτικό κριτήριο της διασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία. Είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί ότι τα κριτήρια και οι διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής των πράξεων δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι διαφανή, εξασφαλίζουν υποχρεωτικά την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία και των εμποδιζόμενων ατόμων, διασφαλίζουν την ισότητα των δύο φύλων και λαμβάνουν υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD).
- β) Στην εκπλήρωση του Οριζόντιου Αναγκαίου Πρόσφορου Όρου (Α.Ο.) που αφορά στην υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (σύμφωνα με την απόφαση 2010 48 /ΕΚ του Συμβουλίου). Ο Α.Ο. αποτελεί εξέλιξη της σχετικής γενικής αιρεσιμότητας της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Ο συγκεκριμένος Α.Ο. αποτελεί αντικείμενο νέας υποχρέωσης και μάλιστα με οριζόντια εφαρμογή στο σύνολο των Ταμείων, ενώ για την αξιολόγηση της εκπλήρωσής του επισπεύδουσα είναι η Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης της ΕΕ. Τα επιμέρους κριτήρια του είναι:

Η δημιουργία και εφαρμογή εθνικού πλαισίου για τη διασφάλιση της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD), το οποίο περιλαμβάνει:

- στόχους με μετρήσιμα ορόσημα, συλλογή δεδομένων και μηχανισμούς παρακολούθησης,

- ρυθμίσεις που διασφαλίζουν ότι η πολιτική, η νομοθεσία και τα πρότυπα προσβασιμότητας αντανakλώνται δεόντως στην προετοιμασία και στην υλοποίηση των προγραμμάτων,
- ρυθμίσεις περί υποβολής εκθέσεων προς την Επιτροπή Παρακολούθησης όσον αφορά περιπτώσεις πράξεων μη συμμόρφωσης με την UNCRPD, οι οποίες υποστηρίζονται από τα Ταμεία καθώς και τις σχετικές καταγγελίες που υποβάλλονται.

Η ΕΑΠ ως μέλος των Επιτροπών Παρακολούθησης εξετάζει την εκπλήρωση του Α.Ο. και την εφαρμογή του καθ' όλη τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου και ενημερώνεται για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των πράξεων των Προγραμμάτων με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, καθώς και των σχετικών καταγγελιών που υποβάλλονται (σύμφωνα με τις ρυθμίσεις κατά την παρ. 7 του άρθρου 69 του Καν. 1060/2021).

- γ) στην ενημέρωση για θέματα επικοινωνίας και προβολής των Προγραμμάτων και των πράξεων, σε σχέση με την απαίτηση της προσβασιμότητας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2023-2024

Λαμβάνοντας υπόψη τον Στρατηγικό Σχεδιασμό της Αρχής για την α' περίοδο λειτουργίας της 2021-2025 και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η Αρχή το διάστημα 2023-2024 θα εστιάσει τη δράση της στα εξής:

Ολοκλήρωση ενεργειών που είναι σε φάση επεξεργασίας:

Για θέματα πρώιμης παρέμβασης και προσχολικής εκπαίδευσης

- Σύνταξη γνωμοδότησης.

Για θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

- Β' κύκλος επαφών με τα ΑΕΙ σχετικά με την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου.
- Συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων που θα συλλεχθούν από την επικοινωνία με τα ΑΕΙ (συνέχεια).
- Σύνταξη Γνωμοδότησης Πρωτοβουλίας για την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου.

Για θέματα θεσμικού πλαισίου φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.

- Ενημέρωση της Αρχής από φορείς και όργανα της Πολιτείας σχετικά με την προσβασιμότητα, με έμφαση στην υλοποίηση των σχετικών δράσεων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (συνέχεια).
- Συγκέντρωση προδιαγραφών και καλών πρακτικών για την προσβασιμότητα (συνέχεια).
- Σύνταξη Γνωμοδότησης Πρωτοβουλίας για την προσβασιμότητα του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.

Πεδία προς διερεύνηση κατά την περίοδο 2023-2024:

- ❖ Πρόσβαση στην εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες (σχετικός Στόχος 12 του ΕΣΔ).
- ❖ Πολιτική Προστασία και άτομα με αναπηρία (σχετικός Στόχος 17 του ΕΣΔ).
- ❖ Πολιτισμός και άτομα με αναπηρία (σχετικός Στόχος 25 του ΕΣΔ).
- ❖ Αθλητισμός και άτομα με αναπηρία (σχετικός Στόχος 25 του ΕΣΔ).
- ❖ Δικτύωση ΕΑΠ με Επιμέρους Σημεία Αναφοράς του άρθρου 71, παρ.3 του ν.4488/2017.
- ❖ Ανάπτυξη εργαλείων για τη στήριξη του έργου «Επιμέρους Σημεία Αναφοράς του άρθρου 71, παρ.3 του ν.4488/2017».

- ❖ Δικτύωση ΕΑΠ-Κεντρικής (ΚΕΠ) και Περιφερειακών Επιτροπών Προσβασιμότητας (ΠΕΠ).
- ❖ Ανάπτυξη εργαλείων για τη στήριξη του έργου των Περιφερειακών Επιτροπών Προσβασιμότητας.
- ❖ Ανάπτυξη επικοινωνιακών δράσεων προώθησης της προσβασιμότητας σε τοπικό επίπεδο.
- ❖ Συμμετοχή σε διαβουλεύσεις νέων νομοσχεδίων μέσω oregon.gov ή/και επαφών με Υπουργεία.
- ❖ Παρακολούθηση και επεμβάσεις σε τρέχοντα θέματα που θα προκύψουν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΕ ΤΗΣ ΕΑΠ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΟΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η ΟΕ προτείνει τους ακόλουθους άξονες για μια συστηματική προσέγγιση της διαμόρφωσης ενός πλαισίου σύγχρονου προγράμματος έγκαιρης παρέμβασης:

ΑΞΟΝΑΣ 1: Έγκαιρη Ανίχνευση και Αξιολόγηση/Διάγνωση (Early Detection and Identification)

- Υπηρεσίες, προγράμματα, και μέσα για την έγκαιρη ανίχνευση και αναγνώριση αναπτυξιακών, εκπαιδευτικών, και ψυχοκοινωνικών αναγκών των παιδιών.
- Σχεδιασμός εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.

ΑΞΟΝΑΣ 2: Υπηρεσίες και Προγράμματα Έγκαιρης Παρέμβασης για Παιδιά, Οικογένειες και Αρμόδια Στελέχη (Early Intervention Services and Programs)

- Υπηρεσίες και προγράμματα πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης για παιδιά (e.g. educational, health, speech, physical, occupational, nutritional, psychological, social work services and interventions).
- Υπηρεσίες και προγράμματα πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης για την οικογένεια (e.g. family mediated intervention, support programs and services).
- Ενταξιακές εκπαιδευτικές πρακτικές και μοντέλα παράλληλης στήριξης: Πρόγραμμα για την υλοποίηση ενταξιακών πρακτικών στην υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση).
- Εκπαίδευση και κατάρτιση/επιμόρφωση (Pre-service & In-service Training): Προγράμματα για την κατάλληλη και επαρκή προετοιμασία και κατάρτιση όλων των φορέων / εκπαιδευτικού, ειδικού εκπαιδευτικού και διεπιστημονικού προσωπικού για την εφαρμογή επιστημονικά τεκμηριωμένων πρακτικών έγκαιρης παρέμβασης.
- Συντονισμός μεταξύ υπηρεσιών και προγραμμάτων: Διαδικασίες και πολιτικές για τη διασφάλιση συντονισμού μεταξύ υπηρεσιών και προγραμμάτων.
- Μετάβαση: Διαδικασίες, πρακτικές και πολιτικές για τη διασφάλιση ομαλής μετάβασης από προγράμματα πρώιμης παρέμβασης για παιδιά (0-4) σε προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης για μαθητές επόμενων εκπαιδευτικών βαθμίδων.

ΑΞΟΝΑΣ 3: Παρακολούθηση και Αξιολόγηση (Monitoring and Evaluation)

Αφορά στις διαδικασίες, πρακτικές και πολιτικές για τη συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης.

Το ανωτέρω πλαίσιο που προτείνει η ΕΑΠ λειτουργεί ως πολλαπλασιαστική εξίσωση, σύμφωνα με την οποία για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων -για όλα τα παιδιά, με ή χωρίς αναπηρίες και τις οικογένειές τους- που είναι ο στόχος ενός σύγχρονου προγράμματος έγκαιρης παρέμβασης, είναι απαραίτητο να διασφαλίζονται και οι τρεις ακόλουθοι παράγοντες:

- I. **Πλαίσιο υλοποίησης:** πρέπει να δημιουργηθεί το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για την αναβάθμιση του συστήματος έγκαιρης παρέμβασης με τις εκπαιδευτικές πολιτικές που θα εξασφαλίσουν την εφαρμογή των προγραμμάτων. Ο σχεδιασμός και η εξειδίκευση του θεσμικού πλαισίου περιλαμβάνει τα θέματα διοικητικής υποστήριξης καθώς και τη διαχείριση των απαιτούμενων πόρων.
- II. **Πρακτικές επιστημονικά τεκμηριωμένες:** οι πρακτικές έγκαιρης παρέμβασης αφορούν τόσο το μαθησιακό όσο και το οικογενειακό περιβάλλον και πρέπει να περιλαμβάνουν τομείς όπως:
 - α) Τον τομέα της αξιολόγησης, (π.χ. πώς γίνεται η ανίχνευση και διάγνωση στα παιδιά τεσσάρων έως έξι για την κατανόηση των μαθησιακών και αναπτυξιακών αναγκών τους).
 - β) Την υποστήριξη των ίδιων των παιδιών και της οικογένειάς τους. Η υποστήριξη έχει ένα μεγάλο εύρος, είναι κοινωνική, ψυχολογική, εκπαιδευτική, οικογενειοκεντρική, καθώς και ιατρο-θεραπευτική. Το Υπουργείο Εργασίας υλοποιεί πιλοτικό πρόγραμμα με θέμα την αξιολόγηση και διάγνωση των παιδιών 0 έως 4 με σύγχρονα σταθμισμένα εργαλεία αξιολόγησης καθώς και την υποστήριξη κατ' οίκον θεραπείας, (τα παιδιά 0 έως 4 να έχουν τη δυνατότητα φυσιοθεραπείας και εργοθεραπείας και εξατομικευμένες θεραπείες να παρέχονται εκτός από τις ειδικές δομές, όπως κάποια ιδρύματα και ειδικά κέντρα, και στο σπίτι).
 - γ) Τη διεπιστημονική συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού, κοινωνικών επαγγελματιών και ανθρώπων από τον χώρο της θεραπείας, της Ιατρικής και της επιστήμης.
 - δ) Το συντονισμό των υπηρεσιών. Διότι ένα σύγχρονο σύστημα έγκαιρης παρέμβασης απαιτεί ένα σύστημα συντονισμένων υπηρεσιών για τα παιδιά και τις οικογένειές τους, είτε αφορά ηλικίες 0 έως 4 είτε ηλικίες από 4 έως 6. Είναι

πολύ σημαντικό να υπάρχει μία συνέχεια στις υπηρεσίες που βιώνουν τα παιδιά στο σχολικό, στο κοινωνικό και στο οικογενειακό τους περιβάλλον.

III. Σχέδιο υλοποίησης: η εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου με αποτελεσματικό και βιώσιμο τρόπο προϋποθέτει ένα σαφές και συγκεκριμένο σχέδιο υλοποίησης, το οποίο περιλαμβάνει τομείς όπως:

- α) Επιμόρφωση - κατάρτιση: π.χ. τι είδους κατάρτιση θα χρειαστεί, πώς θα υλοποιηθεί, ποιες είναι οι ομάδες- στόχος, κ.α.
- β) Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων. Διαπιστώνεται ανάγκη εμπλουτισμού των δεδομένων ως προς την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πρακτικών έγκαιρης παρέμβασης καθώς και των ενταξιακών πρακτικών που εφαρμόζονται στη χώρα μας.
- γ) Μηχανισμοί αξιολόγησης και παρακολούθησης της εφαρμογής του σχεδίου υλοποίησης. Απαιτείται συλλογή και επεξεργασία στοιχείων σχετικά με τη λειτουργεί ή τι δεν λειτουργεί, για να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης του σχεδίου υλοποίησης.

Η πολλαπλασιαστική δυναμική των τριών ανωτέρω παραγόντων σημαίνει ότι ακόμα και όταν ένας από τους τρεις παράγοντες δεν λειτουργεί τότε δεν είναι εφικτά τα προσδοκώμενα αποτελέσματα για τα παιδιά και τις οικογένειές τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Η ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ - ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

Η ΕΑΠ με την επιστολή που έστειλε στους Πρυτάνεις αναζήτησε τα βασικά στοιχεία σχετικά με τις δυνατότητες που παρέχονται από τα Πανεπιστήμια για την επίτευξη της καθολικής προσβασιμότητας. Συγκεκριμένα η Αρχή ζήτησε ενημέρωση για τα ακόλουθα θέματα:

- 1) το σχέδιο φυσικής προσβασιμότητας του κάθε Ιδρύματος και τις διαδικασίες διαφυγής ατόμων με αναπηρία από τις εγκαταστάσεις του σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης,
- 2) τις λοιπές δράσεις που υλοποιούνται ή πρόκειται να υλοποιηθούν στο άμεσο μέλλον (με τα αντίστοιχα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης), προκειμένου τα άτομα με αναπηρία να έχουν ισότιμη πρόσβαση στην εκπαιδευτική διαδικασία, το εκπαιδευτικό υλικό και τον εξοπλισμό (συμβατικό και ηλεκτρονικό),
- 3) στοιχεία επικοινωνίας με το «Σημείο Αναφοράς», δηλαδή την Υπηρεσία καθώς και το άτομο (ή άτομα) που ασχολούνται με τα θέματα που αφορούν φοιτητές και προσωπικό με αναπηρία, με στόχο τη διευκόλυνση της επικοινωνίας της Αρχής με το Ίδρυμα.

Η διασφάλιση της προσβασιμότητας προϋποθέτει τον σχεδιασμό του περιβάλλοντος των πανεπιστημίων σύμφωνα με τις αρχές της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και της καθολικής προσβασιμότητας, και αφορούν τόσο τους διοικητικούς όσο και τους παιδαγωγικούς τρόπους οργάνωσης της μάθησης καθώς και τους τρόπους οργάνωσης του χώρου των Ιδρυμάτων / Πανεπιστημιούπολης (προσβασιμότητα υποδομών, σήμανση, συνέχεια προσβάσιμων διαδρομών κλπ.).

Η επιστολή προς τους Πρυτάνεις έδωσε το έναυσμα για μια ανοικτή και τεκμηριωμένη επικοινωνία με τα Πανεπιστήμια, με στόχο τη συλλογή στοιχείων για μια πρώτη καταγραφή και χαρτογράφηση της κατάστασης των συνθηκών προσβασιμότητας και στήριξης των ατόμων με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εντοπίζοντας παράλληλα τα προβλήματα που επιζητούν λύση και τα βήματα που πρέπει να γίνουν σε αυτή την κατεύθυνση.

Όλα τα Πανεπιστήμια ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση της ΕΑΠ για συνεργασία, στην κοινή προσπάθεια διασφάλισης της καθολικής προσβασιμότητας σύμφωνα με τη «Σχεδίαση για όλους» (design for all), και της ενσωμάτωσης της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας, σε όλη την εκπαιδευτική διαδικασία.

Επισημαίνεται ότι στην παρούσα α' φάση συλλογής στοιχείων από τα ΑΕΙ δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση σε ζητήματα φυσικής προσβασιμότητας. Θεωρώντας το Πανεπιστήμιο ως έναν μεταβατικό χώρο για το πέρασμα των νέων στην ενηλικίωση και στην αγορά εργασίας, έναν

τόπο μάθησης, αλλά και ταυτόχρονα έναν τόπο πειραματισμού και χειραφέτησης, η Αρχή θα επιδιώξει σε επόμενο στάδιο να συλλέξει στοιχεία σύμφωνα με μια ποιοτική και διερευνητική προσέγγιση της ισότιμης συμμετοχής των φοιτητών με αναπηρία στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της αποστολής της, η Αρχή θα επανέλθει ζητώντας εκ νέου τη συνδρομή των ΑΕΙ για μια πληρέστερη ενημέρωση σε ευρύτερα ζητήματα που αφορούν ένα «συμπεριληπτικό» Πανεπιστήμιο, όπως:

- ❖ η καθολική προσβασιμότητα στο ψηφιακό περιβάλλον,
- ❖ η ενημέρωση, η κατάρτιση και ευαισθητοποίηση όλων των φοιτητών και του προσωπικού του Ιδρύματος ανεξάρτητα από το καθεστώς τους σε θέματα αναπηρίας,
- ❖ οι συνθήκες κοινωνικοποίησης των φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρία,
- ❖ η δυνατότητα βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρία,
- ❖ η ανάπτυξη συλλογικών ή ατομικών πρωτοβουλιών υπέρ της υποστήριξης και εμπύχωσης της συμμετοχής τους στην φοιτητική ζωή και σε κάθε σχετική δραστηριότητα (π.χ. αθλητική, πολιτιστική, ψυχαγωγική, πολιτική),
- ❖ η ανταλλαγή και ανατροφοδότηση από εθνικές και διεθνείς εμπειρίες, και άλλα.

Διαπιστώσεις της ΟΕ:

- ❖ Παρά την πρόοδο που έχει συντελεστεί, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα φυσικής προσβασιμότητας και πρόσβασης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Εκτιμάται ότι η βελτίωση της καθολικής προσβασιμότητας σε όλα τα Πανεπιστήμια θα είναι σταδιακή και σε βάθος χρόνου. Οι προθεσμίες του ΕΣΔ δεν έχουν τηρηθεί.
- ❖ Τα Ιδρύματα καταβάλλουν συστηματική προσπάθεια για τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία, βάσει της εξέλιξης του νομοθετικού πλαισίου και αξιοποιώντας κυρίως τις χρηματοδοτικές δυνατότητες διαχρονικά του Γ' & Δ' ΚΠΣ, του ΕΣΠΑ 2014-2020 και της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027.
- ❖ Οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι για την υλοποίηση έργων φυσικής και ψηφιακής προσβασιμότητας καθιστούν το ΕΣΠΑ βασικό χρηματοδοτικό μηχανισμό. Τίθεται το ζήτημα της διασφάλισης της βιωσιμότητας των παρεμβάσεων.
- ❖ Τα Πανεπιστήμια πρέπει να ενισχύσουν την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (προπτυχιακά, μεταπτυχιακά, διδακτορικά) για όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα με αναπηρία και να συμβάλουν στην ευημερία και στην ακαδημαϊκή επιτυχία του καθενός μέσω ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος που επιτρέπει στα άτομα με αναπηρία να είναι

αυτόνομα και να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και γνώσεις ώστε να επεκτείνουν τις δυνατότητες δράσης τους και τον τρόπο με τον οποίο τις εκτελούν.

- ❖ Βασικός στόχος κάθε σχεδιασμού πρέπει να είναι η δημιουργία «προσβάσιμης αλυσίδας» που διασφαλίζει την αυτόνομη, ασφαλή και συνεχή κινητικότητα και συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία και γενικότερα των εμποδιζόμενων ατόμων.
- ❖ Είναι απαραίτητη για κάθε ίδρυμα, η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης με τις ελλείψεις που εμποδίζουν την αυτόνομη διακίνηση των ατόμων, προτείνοντας λύσεις σχεδιαστικής ανανέωσης, διορθωτικών παρεμβάσεων των υποδομών και δημιουργία νέων, καθώς και τρόπων βελτίωσης της προσβασιμότητας και της διαδικασίας διαφυγής σε έκτακτη ανάγκη, βάσει των πιο σύγχρονων κανονισμών.
- ❖ Παρατηρείται έλλειψη εξειδικευμένων μελετών και πλήρους χαρτογράφησης των αναγκών φυσικής, ψηφιακής και εκπαιδευτικής προσβασιμότητας.
- ❖ Πρέπει να γίνει χαρτογράφηση όλων των καινοτόμων πρωτοβουλιών παιδαγωγικής/ εκπαιδευτικής προσβασιμότητας.
- ❖ Οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, όπως τα Γραφεία Διασύνδεσης, τα Γραφεία Υποστήριξης της Διδασκαλίας και Μάθησης στην Ανώτατη Εκπαίδευση, οι Μονάδες Στρατηγικού Σχεδιασμού των ΑΕΙ, καθώς και οι παρεμβάσεις ψηφιακού μετασχηματισμού, πρέπει να περιλαμβάνουν τη διάσταση της καθολικής πρόσβασης και του καθολικού σχεδιασμού.
- ❖ Να ληφθούν και να εφαρμοστούν όλες οι απαραίτητες θεσμικές εγγυήσεις ισότιμης μεταχείρισης των φοιτητών, των μελών ΔΕΠ και του προσωπικού όλων των κατηγοριών με αναπηρία με στόχο την απρόσκοπτη ακαδημαϊκή και επαγγελματική τους εξέλιξη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΟΕ ΤΗΣ ΕΑΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1^η συνάντηση της ΟΕ με στελέχη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Στις 21.02.2022 πραγματοποιήθηκε η 1^η συνάντηση της ΟΕ με εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος (Γραφείο Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού, Προέδρου Κεντρικής Επιτροπής προσβασιμότητας, Προέδρου Επιτροπής Κτηριοδομικού Κανονισμού).

Θεματολογία συνάντησης

- i Πορεία υλοποίησης των δράσεων αρμοδιότητας του Υπουργείου που περιέχονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης- Συνεργασία με άλλους φορείς, χρονοδιαγράμματα και δυσκολίες.
- ii Σχεδιασμός δράσεων σχετικών με την προσβασιμότητα στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΣΠΑ 2021-2027 του Υπουργείου.
- iii Γενικότερος σχεδιασμός του Υπουργείου σχετικά με την προσβασιμότητα σε θεσμικό επίπεδο (νομοθεσία, προδιαγραφές, εργαλεία, κλπ.) και σε επίπεδο εφαρμογής.
- iv Προβλήματα που τυχόν έχουν εντοπιστεί σχετικά με την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας / προδιαγραφών.
- v Επικαιροποίηση ισχυουσών εθνικών προδιαγραφών και κτηριοδομικού κανονισμού.
- vi Λειτουργία Κεντρικής και Περιφερειακών Επιτροπών Προσβασιμότητας.
- vii Συνεργασία με ΕΑΠ - Διερεύνηση δυνατότητας δημιουργίας κοινών Ομάδων Εργασίας.
- viii Διερεύνηση δυνατότητας από κοινού σχεδιασμού προγραμμάτων σχετικών με την προσβασιμότητα και διασφάλισης χρηματοδότησης από εθνικούς ή/και ευρωπαϊκούς πόρους για την υλοποίησή τους.

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΛΕΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΤΗΣ ΟΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΟΥ ΥΠ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (21.02.2022)

Από πλευράς Υπουργείου

Αναφέρθηκαν τα ακόλουθα σχετικά με την υλοποίηση των δράσεων του ΕΣΔ αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος:

1. Με εξαίρεση τη δράση που αφορά στη δημιουργία από το ΤΕΕ πλατφόρμας καταγραφής της προσβασιμότητας των δημοσίων κτιρίων (Στόχος 20, Δράση 1) που έχει δρομολογηθεί και της Δράσης 2 σχετικά με την έκδοση τεχνικών προδιαγραφών μελέτης προσβασιμότητας (σχετική η ΥΑ Αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796 ΦΕΚ Β' 5045/01.11.2021) που έχει ολοκληρωθεί, οι υπόλοιπες δράσεις είναι υπό επεξεργασία.
2. Η επικαιροποίηση των Οδηγιών Σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για Όλους» (ΕΣΔ, Στόχος 20, Δράση 1) κρίνεται ότι δεν πρέπει να προχωρήσει αν δεν συγκεντρωθούν οι επιπτώσεις των πρόσφατων κανονιστικών ρυθμίσεων και δεν προχωρήσει η καταγραφή της προσβασιμότητας των δημοσίων κτιρίων μέσω της πλατφόρμας του ΤΕΕ.
3. Τις δράσεις που είναι σχετικές με τα δίκτυα πεζή μετακίνησης, ασφάλεια υποδομών/κατασκευών, κοινόχρηστους χώρους, παραλίες κλπ. τις χειρίζονται συνεργάτες του Γενικού Γραμματέα σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ειδικών Έργων Ανάπλασης Περιοχών.
4. Η αξιοποίηση των Τεχνικών Ασφαλείας ως Υπεύθυνων Προσβασιμότητας μπορεί να προχωρήσει σχετικά εύκολα και γρήγορα.
5. Θέματα αποσαφήνισης όρων, όπως π.χ. δυσανάλογη επιβάρυνση, εναλλακτική εξυπηρέτηση, παρεμβάσεις στον φέροντα οργανισμό, κλπ. είναι σε επεξεργασία.
6. Έχει διαπιστωθεί ανάγκη συγκέντρωσης (κωδικοποίησης) της νομοθεσίας για την προσβασιμότητα για τη διευκόλυνση του Μηχανικών που ασχολούνται με τα θέματα προσβασιμότητας.
7. Είναι σε επεξεργασία από το Υπουργείο διάφορες θεσμικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα (ΥΑ, ΚΥΑ, κλπ.), στις οποίες μπορεί να ενσωματωθούν προτάσεις της ΕΑΠ.
8. Τα προβλήματα εφαρμογής αφορούν κυρίως σε υφιστάμενα κτίρια και μικρές επιχειρήσεις και θεωρείται ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με ρεαλιστικό και όχι μαξιμαλιστικό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη και τις οικονομικές συνθήκες. Αντίθετα παρεμβάσεις σε κτίρια εκπαίδευσης και ιδίως σχολεία είναι ευκολότερο να πραγματοποιηθούν.
9. Η συγκρότηση της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας είναι σε εξέλιξη.

Από πλευράς ΕΑΠ αναφέρθηκε ότι:

1. Τα αρχικά χρονοδιαγράμματα που αναφέρονται στο ΕΣΔ έχουν ήδη παρέλθει χωρίς αποτελέσματα. Αναφορικά με τις δράσεις που είναι σε επεξεργασία και θα έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί, δεν αναφέρθηκαν συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης αυτών.

2. Χρειάζεται ενημέρωση της Αρχής και για τις δράσεις που αφορούν σε κοινόχρηστους χώρους των πόλεων / αστικές αναπλάσεις / μέτρα για την ασφάλεια κλπ. καθώς και για δράσεις που σχεδιάζεται από το Υπουργείο να ενταχθούν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Υπουργείου 2021-2027 (π.χ. δράσεις βελτίωσης της προσβασιμότητας κατοικιών/ επιχειρήσεων, κλπ.).
3. Χρειάζεται αλλαγή νοοτροπίας και ανθρωποκεντρική προσέγγιση της προσβασιμότητας. Παράλληλα απαιτείται η σύνδεσή της με την αδειοδότηση λειτουργίας των επιχειρήσεων από τους Δήμους.
4. Απαιτείται εξασφάλιση της συμβατότητας μεταξύ πρωτογενούς, δευτερογενούς νομοθεσίας προδιαγραφών και Σύμβασης των ΗΕ, καθώς και εξειδίκευσης των προδιαγραφών ανά χρήση.
5. Αρμοδιότητα της Αρχής, βάσει του ν.4780/2021, είναι η συμμετοχή της στη νομοπαρασκευαστική νομοθεσία άρα και σε αυτή των νομοθετημάτων που επεξεργάζεται το Υπουργείο.
6. Χρειάζεται προτεραιοποίηση των στόχων / παρεμβάσεων του Υπουργείου που αφορούν στην προσβασιμότητα.
7. Απαιτείται υπενθύμιση κυρίως προς τους φορείς που διαχειρίζονται τα κτίρια εκπαίδευσης και δη τα ΑΕΙ που διαχειρίζονται πολλά κτίρια, για να συμμετάσχουν στην καταγραφή των κτιρίων. Προτάθηκε η αξιοποίηση φοιτητών αρχιτεκτονικών σχολών για την αποτύπωση των κτιρίων ΑΕΙ που δεν διαθέτουν σχέδια.
8. Χρειάζεται εκπαίδευση σε θέματα σχεδιασμού αλλά και συμπεριφοράς/αντιμετώπισης ατόμων με αναπηρία.
9. Οι Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας μπορούν να δώσουν λύση σε προβλήματα προσβασιμότητας σε τοπικό επίπεδο.

Συμφωνήθηκε

1. Η υλοποίηση μιας συνάντησης με στελέχη του γραφείου του Γενικού Γραμματέα για θέματα κοινόχρηστων πόλεων / αστικών αναπλάσεων μέσα στις επόμενες 15 ημέρες.
2. Η υλοποίηση σειράς θεματικών συναντήσεων για να συζητηθούν αναλυτικά τα επιμέρους θέματα που εντοπίστηκαν (π.χ. εξαιρέσεις βάσει Οικοδομικού Κανονισμού από την υποχρέωση της προσβασιμότητας, προσβασιμότητα γραφείων / ιατρείων / μικρών επιχειρήσεων - δημιουργία προσβάσιμων WC, εξειδίκευση προδιαγραφών, συμβατότητα νομοθετημάτων προσβασιμότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος και λοιπών Υπουργείων, Κεντρική και Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας, κλπ.).

2^η συνάντηση της ΟΕ με στελέχη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Στις 09.03.2022 πραγματοποιήθηκε η 2^η συνάντηση της ΟΕ με εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος (Γραφείο Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού, Προέδρου Κεντρικής Επιτροπής προσβασιμότητας, Προέδρου Επιτροπής Κτιριοδομικού Κανονισμού).

Θέματα της συνάντησης

- i Ενημέρωση για τις δράσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης και γενικότερα για τις δράσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος σχετικά με την προσβασιμότητα στους κοινόχρηστους χώρους των πόλεων, συμπεριλαμβανομένων χώρων καταφυγής, ΣΑΠ, Σχεδίου για την προσβασιμότητα με έμφαση στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, των αστικών αναπλάσεων, κ.ά. (προγραμματισμός, προβλήματα υλοποίησης, κλπ.).
- ii Ενημέρωση για δράσεις του Υπουργείου σχετικές με την προσβασιμότητα και τα άτομα με αναπηρία που σχεδιάζεται να περιληφθούν στο ΕΠ Περιβάλλον 2021-2027.
- iii Διερεύνηση τρόπων συνεργασίας.

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΛΕΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΤΗΣ ΟΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΜΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ - 09.03.2022

Κατά τη 2^η τηλεδιάσκεψη μελών της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας (ΕΑΠ) με στελέχη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

1. Έγινε συνοπτική παρουσίαση των δράσεων του Υπουργείου που σχετίζονται με τον δημόσιο χώρο και ειδικότερα:
 - α) Στις προδιαγραφές που επεξεργάζεται το Υπουργείο, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτικής Προστασίας, σχετικά με την ένταξη στα πολεοδομικά σχέδια παρεμβάσεων που σχετίζονται με την ασφάλεια και καταφυγή. Εκτιμώμενη καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης των σχεδίων: τέλος 2025. Χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
 - β) Στις προδιαγραφές για τη μελέτη προσβασιμότητας εξωτερικών χώρων και στα Σχέδια Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) που έχουν ήδη ολοκληρωθεί με την έκδοση των σχετικών ΥΑ. Η επεξεργασία των ΣΑΠ δρομολογήθηκε ήδη από τους Δήμους. Χρηματοδότηση της σύνταξης των ΣΑΠ από το Πράσινο Ταμείο εντός του νέου έτους. Χρηματοδότηση της υλοποίησης των παρεμβάσεων από ΕΣΠΑ 2021-2027.
 - γ) Στην επικαιροποίηση της ΥΑ 52907/2009, που είναι σε επεξεργασία με στόχο την έκδοση νέας ΥΑ.

- δ) Στην επεξεργασία από το Υπουργείο, από κοινού με το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, ΥΑ σχετικά με τον σχεδιασμό θέσεων φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.
2. Στην επεξεργασία του Σχεδίου Προσβασιμότητας με έμφαση στην κλιματική αλλαγή το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί σύντομα. Έγινε αναφορά στην πρόβλεψη από τον ν.4780/2021 για τη συμμετοχή της ΕΑΠ στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, ζητήθηκε η αποστολή σε αυτή των σχεδίων των ΥΑ και του Σχεδίου Προσβασιμότητας με έμφαση στην κλιματική αλλαγή, πριν αυτά τεθούν σε δημόσια διαβούλευση για διατύπωση γνώμης, το οποίο και έγινε αποδεκτό από τους εκπροσώπους του Υπουργείου.
3. Ακολούθησε συζήτηση σχετικά με:
- α) προβλήματα προσβασιμότητας στους εξωτερικούς χώρους και πρακτικές επίλυσης/αντιμετώπισης από άλλες ευρωπαϊκές χώρες – αναδείχθηκε η ανάγκη σχεδιασμού επικοινωνιακών δράσεων ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης αλλά και στελεχών δημοσίων Υπηρεσιών που σχετίζονται με την προσβασιμότητα και την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας,
 - β) την ανάγκη επίλυσης της ασυμβατότητας θεσμικών διατάξεων για την προσβασιμότητα, επικαιροποίησης, συμπλήρωσης ή/και εξειδίκευσης αυτών καθώς και συγκέντρωσης/απλοποίησης της νομοθεσίας για την προσβασιμότητα,
 - γ) την ανάγκη διερεύνησης των υφιστάμενων χρηματοδοτικών εργαλείων με στόχο τη διασφάλιση πόρων από το ΕΣΠΑ 21-27 και άλλα Ταμεία, για την υλοποίηση, των δράσεων του ΕΣΔ αρμοδιότητας του Υπουργείου, δράσεων που ενδεχομένως μπορούν να προταθούν στο Υπουργείο στο πλαίσιο της συνεργασίας με την ΕΑΠ για την προώθηση της προσβασιμότητας, δράσεων επικοινωνιακού χαρακτήρα κλπ.
4. Προτάθηκε, η συνεργασία ΕΑΠ-Υπουργείου, στο πλαίσιο της παρούσας ΟΕ, να ακολουθήσει τους εξής άξονες:
- α) Ευαισθητοποίηση (σχεδιασμός κοινών επικοινωνιακών δράσεων, ενδεχομένως στο πλαίσιο του επικοινωνιακού προγράμματος του Υπουργείου ή/και σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία).
 - β) Επεξεργασία νομοθεσίας (προσδιορισμός σημείων που χρειάζονται τροποποίηση, συμπλήρωση, επικαιροποίηση, εξειδίκευση - ιεράρχηση παρεμβάσεων, επίλυση των απλούστερων θεμάτων, δρομολόγηση νομοθετικών διαδικασιών όπου απαιτηθεί), Αξιοποίηση της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας για την

επεξεργασία προτάσεων της παρούσας ΟΕ ΕΑΠ - Υπουργείου, με στόχο την από κοινού σύνταξη εισήγησης / προτάσεων προς την ηγεσία του Υπουργείου.

- γ) Εφαρμογή της νομοθεσίας (εξεύρεση τρόπων υποστήριξης της εφαρμογής της).
- δ) Διερεύνηση α) των δυνατοτήτων που παρέχουν τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά εργαλεία αφενός για την ένταξη δράσεων υλοποίησης παρεμβάσεων στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» του Υπουργείου και αφετέρου για την υλοποίηση επικοινωνιακών δράσεων και β) δράσεων σχετικών με την προσβασιμότητα που έχουν ήδη προταθεί / συμπεριληφθεί στο ΕΠ του Υπουργείου στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Συμφωνήθηκε

1. Η επεξεργασία των επόμενων βημάτων μέσω ανταλλαγής emails μεταξύ των παρόντων, με στόχο την ωρίμανση της μεθόδευσης της συνεργασίας.
2. Η διερεύνηση από το Γραφείο του Γενικού Γραμματέα α) των δυνατοτήτων που παρέχουν τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά εργαλεία για δράσεις προώθησης της προσβασιμότητας (π.χ. παροχή κινήτρων προς επιχειρήσεις ή ενίσχυσης ατόμων με αναπηρία για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, σχεδιασμού επικοινωνιακών δράσεων κλπ.) και β) των δράσεων που ήδη έχουν συμπεριληφθεί ή θα συμπεριληφθούν στο ΕΠ του Υπουργείου.
3. Η αξιοποίηση της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας του Υπουργείου για την επεξεργασία θεμάτων, που θα προτεραιοποιηθούν από την ΟΕ ΕΑΠ - Υπουργείου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

- Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας του ν.4759/2020, άρθρο 118 - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
- Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας του ν.4759/2020, άρθρο 117 - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
 - Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης
 - Κεντρικής Μακεδονίας
 - Δυτικής Μακεδονίας
 - Β. Αιγαίου
 - Θεσσαλίας
 - Αττικής
 - Πελοποννήσου
 - Δυτ. Ελλάδας
 - Ιόνιων Νήσων
 - Κρήτης
 - Στ. Ελλάδας
 - Ν. Αιγαίου
- Επιτροπή Θεμάτων Ατόμων με Αναπηρία - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
- Συμβουλευτικό Όργανο για θέματα Ατόμων με Αναπηρία - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
- Ομάδα Εργασίας για τη διασφάλιση της πρόσβασης ατόμων με αναπηρία στα μνημεία, τους αρχαιολογικούς χώρους και τις πολιτιστικές υποδομές - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
- Ομάδα Εργασίας Προσβάσιμου Τουρισμού - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
- Ομάδα Εργασίας σχετικά με την παρακολούθηση της ένταξης της «διάστασης της αναπηρίας» και της μη διάκρισης στο ΕΣΠΑ και τα Προγράμματα της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
- Συμβουλευτική - Γνωμοδοτική Επιτροπή για την παρακολούθηση της φυσικής προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία των εκπαιδευτικών και διοικητικών δομών - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
- Συμβουλευτική - Γνωμοδοτική Επιτροπή για την παρακολούθηση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας του εκπαιδευτικού υλικού και των διαδικτυακών τόπων - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

- Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) - ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
- Εθνικό Συμβούλιο Κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
- Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ελλάδας (ΟΚΕ)
- Εθνικό Συμβούλιο Καταναλωτή Αγοράς - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
- Εθνικό Συμβούλιο Οδικής Ασφάλειας- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ και ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
- Συμβούλιο Νησιωτικής Πολιτικής- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
- Συμβούλια Χρηστών Λιμένα - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
 - Πατρών
 - Καβάλας
 - Θεσσαλονίκης
 - Λαυρίου
 - Αλεξανδρούπολης
 - Εύβοιας
 - Κέρκυρας
 - Βόλου
 - Πειραιώς
 - Ελευσίνας
 - Ηγουμενίτσας
 - Ραφήνας
 - Ηρακλείου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε

ΠΡΟΤΑΣΗ ΟΕ ΤΗΣ ΕΑΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΟΤΙΜΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη

- i) το άρθρο 29 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, που κυρώθηκε από την Ελληνική Βουλή με τον ν.4074/2012, σύμφωνα με το οποίο τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν, αποτελεσματικά και πλήρως, στην πολιτική και δημόσια ζωή, σε ίση βάση με τους άλλους, άμεσα ή μέσω ελεύθερα εκλεγμένων αντιπροσώπων τους, τα δε Κράτη υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες ψηφοφορίας, οι εγκαταστάσεις και τα υλικά είναι κατάλληλες, προσβάσιμες και εύκολες στην κατανόηση και χρήση,
- ii) τις προβλέψεις του άρθρου 26 του νόμου 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' «Νέος Οικοδομικός Κανονισμός», όπως τροποποιήθηκε με τον ν.4782/2021 ΦΕΚ 36 Α' «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» και ισχύει σήμερα και τις σχετικές προβλέψεις της Υ.Α. με αριθμ. ΥΠΕΝ/ ΔΕΣΕΔΠ/ 65826/699 ΦΕΚ 2998 Β' 20.07.2020 «Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία»,

η Αρχή πρότεινε στο Υπουργείο Εσωτερικών την ενσωμάτωση στην εθνική έννομη τάξη των παρακάτω κριτηρίων επιλογής χώρων για τη δημιουργία καταστημάτων ψηφοφορίας με στόχο την διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς στις εκλογικές διαδικασίες.

Ως καταστήματα ψηφοφορίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν χώροι που κατέχονται από το δημόσιο, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις και γενικά δημόσιους οργανισμούς ή ακόμη και από ιδιώτες, όπως π.χ. σχολεία, αθλητικά ή/και πολιτιστικά κέντρα, χώροι συνεδρίων ή/και εκθέσεων κλπ., εάν και μόνο εάν πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:

- A) Ως **χώροι α' προτεραιότητας προς επιλογή** για τη δημιουργία καταστήματος ψηφοφορίας για τη στέγαση εκλογικών τμημάτων είναι χώροι κτιρίων τα οποία συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (ν.4067/2012 ΦΕΚ 79 Α', όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4782/2021 ΦΕΚ 36 Α'

«Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» και ισχύει σήμερα) και της Υ.Α. με αριθμ. ΥΠΕΝ/ ΔΕΣΣΕΔΠ/ 65826/699 ΦΕΚ 2998 Β' 20.07.2020 «Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία» και των Οδηγιών σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για όλους» του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (βλ. σχετικά <https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/astikos-schediasmos/politikes-kai-protyra/>) ως προς την πρόσβαση, την οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, τη διασφάλιση διαφυγής, την πρόβλεψη εξυπηρετήσεων (π.χ. χώροι υγιεινής, χώροι στάθμευσης) κλπ. Η αξιολόγηση της προσβασιμότητας γίνεται από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης των Τεχνικών Υπηρεσιών της περιφερειακής ενότητας ή τους εξουσιοδοτημένους από αυτόν Μηχανικούς των Τεχνικών Υπηρεσιών, το δε σχετικό πόρισμα θα κοινοποιείται και στο αρμόδιο Σημείο Αναφοράς της Περιφέρειας του άρθρου 71, παρ.3 του ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α'.

- Β) Στην περίπτωση που τεκμηριωμένα, βάσει έκθεσης του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης των Τεχνικών Υπηρεσιών της περιφερειακής ενότητας ή τους εξουσιοδοτημένους από αυτόν Μηχανικούς των Τεχνικών Υπηρεσιών, η οποία έκθεση θα κοινοποιείται και στο αρμόδιο Σημείο Αναφοράς της Περιφέρειας του άρθρου 71, παρ.3 του ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α'- κανένα κτίριο δεν ικανοποιεί το σύνολο των παραπάνω απαιτήσεων της ισχύουσας νομοθεσίας, ως **χώροι β' προτεραιότητας προς επιλογή** για τη δημιουργία καταστήματος ψηφοφορίας για τη στέγαση εκλογικών τμημάτων χαρακτηρίζονται χώροι που ΣΩΡΕΥΤΙΚΑ πληρούν τα παρακάτω ελάχιστα κριτήρια:

- Β.1. Γειτνιάζουν, κατά το δυνατόν, με στάσεις προσβάσιμων μέσων μαζικής μεταφοράς, ή με χώρους στάθμευσης δημόσιας χρήσης, ή με χώρους στάσης/στάθμευσης για οχήματα ατόμων με αναπηρία.
- Β.2. Διαθέτουν προσβάσιμη διαδρομή από τη στάση των μέσων μαζικής μεταφοράς ή τους χώρους στάθμευσης μέχρι την είσοδο του καταστήματος ψηφοφορίας και στη συνέχεια από την είσοδο μέχρι το κάθε εκλογικό τμήμα εντός του καταστήματος.

Ως προσβάσιμη διαδρομή νοείται διαδρομή εξωτερικού ή εσωτερικού χώρου

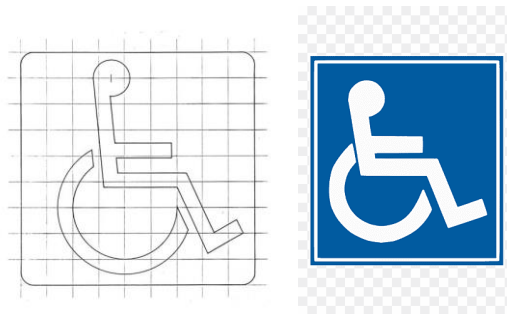
- καθαρού πλάτους τουλάχιστον 0,90μ,

- ελεύθερη παντός εμποδίου σε όλο το πλάτος και σε ύψος τουλάχιστον 2,20μ από το δάπεδο,
- ισόπεδη ή με ράμπες, μόνιμες ή προσωρινές, ελάχιστου πλάτους 0,90μ, κλίσεων max 8%, με πλατύσκαλα πλάτους 1,50μ κάθε 10,00μ μήκους ράμπας ή/και με μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, δηλαδή (α) ανελκυστήρες καθαρών ελάχιστων διαστάσεων θαλάμου 1,00X1,25μ με θύρα θαλάμου πλάτους 0,80μ στη μικρή πλευρά αυτού, (β) αναβατόρια πλατφόρμας ελάχιστων διαστάσεων 0,90X 1,20μ κατακόρυφης κίνησης ή κλίμακας,
- με δάπεδο με σταθερή, αντιολισθηρή και συνεχή επίστρωση,
- με πόρτες κατά μήκος της διαδρομής με ελάχιστο πλάτος 0,80μ.

B.3. Διαθέτουν αίθουσες ισόπεδες χωρίς εσωτερικές βαθμίδες (σκαλοπάτια) οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν ως εκλογικά τμήματα. Σε κάθε εκλογικό τμήμα θα προβλέπεται τουλάχιστον ένας προσωπικός χώρος ψηφοφορίας («παραβάν») με άνοιγμα εισόδου τουλάχιστον 0,90μ, πάγκο σε ύψος 0,80μ από το δάπεδο και ελεύθερο χώρο καθαρών διαστάσεων τουλάχιστον 1,50X1,50μ τόσο μπροστά όσο και πίσω από το «παραβάν».

Γ) Στην περίπτωση που τεκμηριωμένα, βάσει έκθεσης του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης των Τεχνικών Υπηρεσιών της περιφερειακής ενότητας ή τους εξουσιοδοτημένους από αυτόν Μηχανικούς των Τεχνικών Υπηρεσιών, η οποία έκθεση θα κοινοποιείται και στο αρμόδιο Σημείο Αναφοράς της Περιφέρειας του άρθρου 71, παρ.3 του ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α'- κανένα κτίριο δεν ικανοποιεί ούτε το σύνολο των παραπάνω απαιτήσεων της παραγράφου Β της παρούσας, ως **χώροι γ' προτεραιότητας προς επιλογή** για τη δημιουργία καταστήματος ψηφοφορίας για τη στέγαση εκλογικών τμημάτων χαρακτηρίζονται χώροι σε μονόροφα ή πολυρόφα κτίρια, τα οποία θα γειτνιάζουν, κατά το δυνατόν, με στάσεις προσβάσιμων μέσων μαζικής μεταφοράς ή με χώρους στάθμευσης δημόσιας χρήσης ή με χώρους στάσης/στάθμευσης για οχήματα ατόμων με αναπηρία που ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ θα διασφαλίζουν πρόσβαση ατόμων με αναπηρία σε μία τουλάχιστον αίθουσα-εκλογικό τμήμα στο ισόγειο του καταστήματος ψηφοφορίας. Η πρόσβαση στην αίθουσα αυτή θα πραγματοποιείται μέσα από προσβάσιμη διαδρομή, όπως αυτή ορίστηκε παραπάνω. Στην προσβάσιμη αίθουσα-εκλογικό τμήμα θα κατευθύνονται όλοι οι ψηφοφόροι με αναπηρία του καταστήματος ψηφοφορίας και ως εκ τούτου θα πρέπει να προβλέπεται σχετική κατευθυντήρια σήμανση προς την αίθουσα αυτή από την είσοδο του καταστήματος

ψηφοφορίας, σε συμβατική και ανάγλυφη γραφή (π.χ. γραφή Braille), που θα περιλαμβάνει το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης.

Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης

ΠΗΓΗ: Οδηγίες Σχεδιασμού Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. «Σχεδιάζοντας για όλους», 1998

Εικόνα 1: Διεθνές σύμβολο Πρόσβασης

Η αίθουσα στην οποία στεγάζεται το προσβάσιμο εκλογικό τμήμα θα πρέπει να είναι ισόπεδη χωρίς εσωτερικές βαθμίδες (σκαλοπάτια) και να διαθέτει τουλάχιστον έναν προσωπικό χώρο ψηφοφορίας («παραβάν») με άνοιγμα εισόδου τουλάχιστον 0,90μ, πάγκο σε ύψος 0,80μ από το δάπεδο και ελεύθερο χώρο καθαρών διαστάσεων τουλάχιστον 1,50X1,50μ, τόσο μπροστά όσο και πίσω από το «παραβάν».

Σε όλα τα καταστήματα ψηφοφορίας των περιπτώσεων Α, Β και Γ της παρούσας η κάλπη/οι κάλπες θα τοποθετούνται με την ανώτερη επιφάνειά τους σε ύψος 0,80μ από το δάπεδο και θα προβλέπεται ελεύθερος χώρος ελάχιστων διαστάσεων 1,50X1,50μ μπροστά από αυτές, η δε σήμανση των χώρων (ονομασία καταστήματος ψηφοφορίας και εκλογικών τμημάτων, πληροφορίες εξυπηρετούμενων εκλογέων κλπ.) θα είναι σε συμβατική και ανάγλυφη μορφή (π.χ. γραφή Braille). Σε όλα τα καταστήματα ψηφοφορίας των περιπτώσεων Α, Β και Γ της παρούσας επιτρέπεται η είσοδος σκύλων βοήθειας ή/και σκύλων οδηγών ατόμων με αναπηρία.»

Η Αρχή υπέβαλε επίσης την παρακάτω πρόταση για τροποποίηση / συμπλήρωση του άρθρου 52 του πδ 26/2012 (βλ. παρακάτω εδάφια με έντονους χαρακτήρες).

«Άρθρο 52

Καταστήματα ψηφοφορίας

1. Για κάθε εκλογικό τμήμα ορίζεται ιδιαίτερο κατάστημα ψηφοφορίας.

2. Ως καταστήματα ψηφοφορίας χρησιμοποιούνται κτίρια που κατέχονται από το δημόσιο, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις και γενικά δημόσιους οργανισμούς κι αν δεν φτάνουν αυτά, κατάλληλα ιδιωτικά οικήματα ή δημόσια κέντρα, που παραχωρούνται οικειοθελώς από τους δικαιούχους, σύμφωνα με τις διατάξεις της επόμενης παραγράφου. **Όλα τα χρησιμοποιούμενα κτίρια υποχρεωτικά πρέπει να διασφαλίζουν συνθήκες πρόσβασης ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων. Τα κριτήρια επιλογής κτιρίων ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση όλων των ψηφοφόρων σε αυτά καθορίζονται με Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.**
3. Ο Αντιπεριφερειάρχης της περιφερειακής ενότητας της έδρας κάθε νομού ή οι εξουσιοδοτημένοι απ' αυτόν δήμαρχοι έχουν την ευθύνη εξεύρεσης των κατάλληλων προσβάσιμων κτιρίων μετά από αξιολόγηση της συμμόρφωσης των υποψήφιων προς χρήση κτιρίων με τα κριτήρια επιλογής της παραπάνω παραγράφου 2 από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών ή τους εξουσιοδοτημένους από αυτόν Μηχανικούς των Τεχνικών Υπηρεσιών. Σε περίπτωση που απαιτηθεί η χρήση ιδιωτικών οικημάτων ο Αντιπεριφερειάρχης της περιφερειακής ενότητας της έδρας κάθε νομού ή οι εξουσιοδοτημένοι απ' αυτόν δήμαρχοι προσκαλούν (τον Ιανουάριο κάθε χρόνου) τους δικαιούχους ιδιωτικών οικημάτων, που κρίνονται κατάλληλα για καταστήματα ψηφοφορίας, να δηλώσουν εγγράφως μέσα σε τρεις μέρες από την πρόσκληση αν δέχονται να χρησιμοποιηθούν ενδεχομένως τα οικήματά τους ως καταστήματα ψηφοφορίας, για πέντε το πολύ μέρες με αποζημίωση, που ορίζεται μετά την χρησιμοποίηση από τον Αντιπεριφερειάρχη της περιφερειακής ενότητας της έδρας του νομού και μετά από γνώμη επιτροπής που την αποτελούν ο αρμόδιος οικονομικός έφορος και ένας ανώτερος υπάλληλος της Περιφερειακής ενότητας της έδρας του νομού, με πρόεδρο τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών.
4. Σε περίπτωση άρνησης από τους δικαιούχους να παραχωρήσουν οικειοθελώς τα κρινόμενα κατάλληλα για ψηφοφορία ιδιωτικά οικήματα ή δημόσια κέντρα, επιτρέπεται η επίταξή τους από τον Αντιπεριφερειάρχη της περιφερειακής ενότητας της έδρας του νομού για χρονικό διάστημα μέχρι πέντε μέρες. Η απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη για την επίταξη κοινοποιείται δια της αστυνομικής αρχής είτε πριν από την εκτέλεση της επίταξης από τις διοικητικές αρχές είτε σύγχρονα μ' αυτή, στον ιδιοκτήτη ή νομέα ή κάτοχο ή νόμιμο αντιπρόσωπό τους, κι αν δεν υπάρχει αυτός ή απουσιάζει από το επιτασσόμενο οίκημα ή κέντρο, στη δημοτική αρχή του τόπου που βρίσκεται το οίκημα.

Για τα επιτασσόμενα οικήματα καταβάλλεται αποζημίωση που την καθορίζει ο οικείος ειρηνοδίκης.

5. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση για κατάσταση ψηφοφορίας οποιουδήποτε στρατιωτικού καταστήματος ή στρατώνα.
6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και για τη διενέργεια δημοτικών και περιφερειακών εκλογών, καθώς και σε κάθε εκδήλωση λαϊκής ετυμηγορίας»